DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto – Izhaja vsak četrtek – Posamezna številka 20 din – LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrtletna 225 din; plačljiva je vnaprej – Za inozemstvo 1800 din oziroma štiri ameriške dolarje – TEKOČI RAČUN pri Narodni banki, podružnici v Novem mestu, številka 606-11/3-24

Štev. 30 (592) Leto XII.

NOVO MESTO, 27. JULIJA 1961

UREJUJE uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik – NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg štev. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) – Poštni predal Novo mesto 33 – TELEFON uredništva in uprave štev. 127 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – TISKA Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Naš nepozabni praznik

Bil je in ostal bo naš veliki, nepozabni dan: dvajseta obletnica vstaje slovenskega ljudstva. V Ljubljani se nas je zbralo nad 300.000 Slovencev; vse jugoslovanske republike so nam prisrčno čestitale, z domov smo ponesli pozdrave in cvetje srcu naše revolucije, naši herojski Ljubljani. Mogočno je donela Internacionala v slavnostno okrašenem Tivolskem parku, kjer je s tritisočglavo množico v tistem trenutku zadihal sleherni Slovenec. Nekdanji partizani in aktivisti, prvi borci in začetniki revolucije, mladina v brigadah in mladi rod med starejšimi na ogromnem travniku, delegacije iz vse Jugoslavije, bratje z onstran meje iz Primorske in Koroške, pa predsedniki delavskih svetov vseh naših pomembnejših podjetij, na deset in sto tisoče proizvajalcev in graditeljev socializma iz mest in vasi — vsa ta pisana, v eno misel zlita množica je vzvalovala, ko je začel govoriti prvi komandant slovenske partizanske vojske Franc Leskošek-Luka.

Obudili smo spomine na začetek revolucije. Spet smo se spomnili, da je delavski razred pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije stopil na čelo naših narodov za nacionalno in socialno osvoboditev. Pod vodstvom svoje Partije je bil slovenski narod organiziran v enotno, vsenarodno, množično borbeno gibanje, ki je za ceno največjih žrtev in neomajno verujoč v nepremagljivost ljudskih sil izbojevalo zmago in svobodo v trdni enotnosti narodov Jugoslavije. Nadaljnja graditev socialistične domovine, v kateri smo v šestnajstih letih po osvoboditvi dosegli ogromne uspehe, temelji na programu razvoja, v katerem bomo še bolj utrdili komunalni sistem ter delavsko in družbeno upravljanje. Pri vsem tem pa smo in ostajamo v prvih vrstah borcev za svetovni mir in še posebno smo ponosni, da bo zgodovinska konferenca neblokovskih držav letos septembra prav v naši državi.

Znova je dolgotrajno pritrjevanje množice prekinilo tovariša Luko, ko je spregovoril o načelnosti in iskrenosti naše zunanje politike, ki jo tako odločno predstavlja tovariš Tito. Še dolgotrajnejše je bilo navdušeno ploskanje, ki je sledilo zaključnim besedam govornika, ko je dejal:

Tovarišice in tovariši! 22. julij, dan slovenske vstaje naj spominja vsakega državljana in vsa bodoča pokolenja na veliki dan, ko je slovenski narod vzel orožje v svoje roke, na veličastno narodnoosvobodilno borbo in socialno revolucijo, na veliko trpljenje slovenskega naroda in vseh narodov Jugoslavije, na velike žrtve, ki jih je moral dati slovenski in ostali narodi Jugoslavije za svojo nacionalno in socialno osvoboditev. Spominja naj mladino in bodoča pokolenja, kako so se njihovi predniki hrabro borili in umirali, da bi oni bolje in srečneje živeli.

Spominja jih naj na vse žrtve, ki so padle za svobodo. Opozarja jih naj, da bodo gojili bratstvo in enotnost med narodi, da ne bo več vojne, da bo vladal mir v svetu.

Vsem tistim osvajalcem, ki so nas hoteli zasužnjiti in ki zopet rožljajo z orožjem in se pripravljajo na vojno, naj bo 22. julij opozorilo, da živi na tej zemlji miroljubni narod in ljudje, ki se znajo takrat, kadar je njihova svoboda v nevarnosti tudi boriti za svojo svobodo in pravice, ne glede na žrtve.

Slava padlim herojem in borcem za našo svobodo!

Naj živi socialistična Slovenija v socialistični Jugoslaviji!

Naj živi tovariš Tito!

»Na terenu Žužemberka so se borili borci od vsepovsod na Slovenskem: Ljubljančani, Gorenjci, Štajerci, Primorci in ostali. Na teh položajih so prelili kri borci ostalih narodov Jugoslavije: Črnogorci, Srbi, Hrvati in drugi. Tudi na tem koščku naše zemlje se je v skupnem boju ustvarjalo nepremagljivo bratstvo jugoslovanskih narodov. Tudi tukaj so največje žrtve, človeška življenja, kot visoka cena za svobodo vgrajene v temelje naše socialistične domovine« je med drugim dejal pred novim spomenikom v Žužemberku tovariš Janko Rudolf. V prvi vrsti pred spomenikom stoje: Franc Leskošek-Luka, Franc Pirkovič, Aleksandar Ranković, Miha Marinko, Vida Tomšič in Ivan Maček

Prisrčno srečanje na Bazi 20

Iz leta v leto je več obiskovalcev na Rogu. Partizanski objekti, zlasti Baza 20. bolnišnice, bunkerji in grobišča se uvrščajo med najbolj obiskane točke na Dolenjskem.

Takih obiskov, kot je bil 22. julija popoldne, pa Rog še ni doživel. Po šestnajstih letih so se zbrali na Bazi 20 nekdanji prebivalci te zgodovinske postojanke, člani Glavnega štaba NOV in POS, Centralnega komiteja ZKS, Glavnega odbora Osvobodilne fronte in člani AVNOJ, borci in aktivisti, kurirji, stražarji in drugi. Tem so se pridružili še številni udeleženci proslave v Žužemberku, ki so izkoristili izlet tudi za obisk postojank na Rogu.

Nekaj sto ljudi, ki se je zbralo 22. julija popoldne na Bazi 20, je navdušeno pozdravilo številne predstavnike javnega in političnega življenja, ki so prišli na to partizansko srečanje. Med skalami in mogočnimi smrekami je odmevalo ploskanje in skandiranje »Marko, Marko...«, ko je po stezi prispel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Aleksandar Ranković z ženo. Malo predtem sta se prisrčno objela pred barako prvi komandant Partizanskih čet v Sloveniji in sedanji podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka in dr. Ivan Ribar. Ta je ob prihodu na Bazo 20, kjer je delal nekaj časa med vojno, vzkliknil: »Evo, pa sem spet pred svojim domom!« Med udeleženci pa so bili prav tako predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, predsednica Glavnega odbora SZDL Vida Tomšič, predstavniki bratskih republik Vlado Simić, Todor Vujasinović, Lepa Pijade, Vicko Krstulović in Eliseje Popovski, dalje stari znanci iz te baze, aktivisti in borci, člani Glavnega odbora SZDL in drugih organov, med katerimi smo videli dr. Marijana Breclja, Staneta Kavčiča, Josipa Vidmarja, Toneta Fajfarja, Jožeta Rusa, Toma Brejca in še druge, večino njih z družinami. Razumljivo, da so bili med njimi tudi predstavniki našega okraja, Okrajnega komiteja ZKS in SZDL ter drugih organizacij.

Mogočno so donele pod visokimi drevesi partizanske pesmi: Na juriš... Na oknu glej... Moja mitraljeza... in druge, ki jih je ubrano pel Invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca. Kmalu so pritegnili še drugi. Srečanje se je spremenilo v pravo partizansko svidenje, prežeto s starim tovariškim vzdušjem. Priznani kvintet Ljudske milice iz Ljubljane »Škripači« je poskrbel za poskočne viže in razvedrilo. Vse točke kulturnega sporeda so udeleženci toplo pozdravili, zlasti pa pesem »Na oknu glej...«, pri kateri je pela solo Vanda Ziherlova. Škoda, da je dež skrajšal ta del nad vse prijetnega praznovanja dneva vstaje na okrašeni in osvetljeni Bazi20.

Bilo je lepo, vsem bo ostalo v prijetnem spominu.

Množica ljudstva se je zgrnila krog novega spomenika, ki so ga odkrili v soboto dopoldne na Cviblju nad starodavnim Žužemberkom. Nad 30.000 ljudi je počastilo 1200 borcev, padlih za svobodo v okolici središča Suhe krajine

Zbori volivcev v novomeški občini

bodo od 15. julija do 15. avgusta. Volivci bodo pretresli problematiko šolstva in vse, kar se tiče reorganizacije šolstva, izvolili bodo nove šolske odbore in se temeljito pogovorili o negospodarskih investicijah, predvidenih z letošnjim družbenim planom. Volivci v Novem mestu bodo razpravljali o tem, koliko komunalnih del je že opravljenih v mestu, volivci po vaseh pa bodo razpravljali o načrtu za razdelitev sredstev za popravilo cest in poti in potrdili načrt. Odborniki bodo volivcem dali pojasnila glede njihovih predlogov na zadnjih zborih, razen tega pa bodo volivci lahko načeli vsa vprašanja, ki jih zanimajo.

VREME

OD 27. VII. DO 6. VIII. 1961

Okrog 28. julija dvodnevno izboljšanje vremena, drugače bo do 1. avgusta prevladovalo deževno in hladno vreme. Po 1 avgustu izboljšanje, le okrog 5. avgusta bodo krajevne nevihte. **Dr. V. M.**

Žužemberk: v svetal spomin na najslavnejše dni naše zgodovine

22. julija, na dan vstaje, je sprejel Žužemberk približno 30 tisoč delovnih ljudi, ki so prihiteli iz vse Slovenije na veliko slavje. Ob petih zjutraj so zadoneli zvoki prešernih partizanskih koračnic, ki so jih za budnico igrale godbe. Nato je sledil program z vedro partizansko in narodno pesmijo, z nastopom godb in obeh pevskih zborov Svobode Dušan Jereb. Napovedovalec je med kratkimi odmori bral spomine na boje in zmage partizanskih odredov, brigad in divizij v Suhi krajini. Bojni tovariši se že vrsto let niso videli, so se srečavali, objemali in poljubljali. Srečanja na trgu, pri paviljonih, pri plesiščih, srečanja v soncu in v senci... »Tone, kaj si res ti?« Prešeren smeh, krepak stisk in objem... Nekdanji partizani, borci revolucije, se na dan 20. obletnice vstaje srečujejo v svojem Žužemberku. Težko so ga prepoznali. Sprejel jih je odet v zastave, v zelenje in cvetje, z zvoki glasbe, s prenovljenimi stavbami, vodovodom, asfaltirano cesto, sprejel jih je novi Žužemberk. Novi Žužemberk, za katerega je v letih revolucije steklo mnogo krvi.

V ozadju s Cviblja kipi v nebo veličasten spomenik, ki nosi na podstavku imena 1200 padlih junakov. Okoli spomenika se je ob pol desetih zbrala množica ljudi, ki je prihitela na proslavo. Prekrila je pobočje Cviblja. Borci jurišnih bataljonov XV. in XVIII. divizije stoje postrojeni ob spomeniku. Prišli so mnogi predstavniki političnega in kulturnega življenja, med njimi podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ Aleksandar Ranković, predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček-Matija, Predsednica Glavnega odbora SZDL Vida Tomšič, podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj-Rudi, Član Izvršnega sveta FLRJ Zoran Polič, predstavniki bratskih republik Vlado Simić, Todor Vujasinović, Lepa Pijade, Vicko Krstulović in Eliseje Popovski, delegacij zamejskih Slovencev iz Koroške in Trsta, predstavnik zavezniške vojaške misije pri Glavnem štabu NOV in POS major Jones, predstavniki iz našega okraja in mnogi drugi.

Slavnost je s kratkimi, izbranimi besedami otvoril predsednik Okrajnega odbora SZDL Viktor Zupančič ter predal besedo podpredsedniku Glavnega odbora ZB narodnemu heroju tov. Janku Rudolfu, ki je v svojem govoru med drugim poudaril:

22. julij v letošnjem letu je dan, ko praznujemo 20. obletnico vstaje in ljudske revolucije, hkrati pa smo ga izbrali, da dostojno počastimo spomin na 1200 padlih borcev in aktivistov, ki so v Žužemberku in bližnji okolici v letih revolucije darovali svoja življenja. Postavili smo jim veličasten spomenik kot izraz globokega spoštovanja in hvaležnosti za to njihovo največjo žrtev. Postavili smo ga, da bo nas in prihodnje rodove spominjal na najtežje in naslavnejše dni naše zgodovine. Dvajset let je, kar so jugoslovanski narodi na poziv Partije prijeli za orožje in pod njenim in Titovim vodstvom pričeli neenak boj, v katerem so s krvjo pisali svojo resnično zgodovino. V boju, ki je zahtevaj mnogo življenj, je zrasla osvobodilna vojska, ki je razbila vse sovražnike in osvobodila domovino.

Tov. Janko Rudolf je nato orisal razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Žužemberku in v Suhi krajini in posebej poudaril to, da so bili v odredih, brigadah in divizijah NOV, ki so se borili v Suhi krajini, borci iz vseh delov Jugoslavije.

Ko se danes oddolžujemo padlim za njihove žrtve, delamo to s ponosom in zavestjo, da smo izpolnili svetle ideale, za katere so darovali življenje. Resnični humanizem naše revolucije in graditev takega družbenega sistema, ki razvija človeka v popolno ustvarjalno osebnost, je bil in ostane osrednji smoter vseh naših žrtev in prizadevanj. Boja nismo bojevali zaradi nas samih, bil je pomemben prispevek v skupnem boju vsega človeštva proti fašizmu in zatiranju. Dali smo toliko žrtev, da upravičeno zahtevamo, naj se nikdar več ne ponove strahote vojne, taborišč in mučenj, ki jih je povzročil črni fašizem.

Po govoru Janka Rudolfa so ob zvokih žalne koračnice predstavniki organizacij in svojci padlih položili vence, častna četa JLA je izstrelila salvo, nato pa je ob spremljavi godbe LM zadonela pesem Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane. Po svečanosti na Cviblju se je v Žužemberku razvilo sproščeno ljudsko veselje in partizansko srečanje.

Srečanje umetnikov s štirih celin v Kostanjevici na Krki

Prihodnjo nedeljo ob pol desetih dopoldne bodo obiskali kostanjeviške udeležence mednarodnega kiparskega simpozija umetniki iz Portoroža. Tako se bo zbralo pred kostanjeviško šolo okoli dvajset umetnikov iz kakih petnajstih držav in štirih celin. Sprejem bo med pol deseto in deseto uro in so povabljeni nanj tudi prebivalci Kostanjevice in okolice, zlasti pa mladina. Pred kratkim je bilo tako srečanje umetnikov v Portorožu. Umetniki so si medtem izmenjali misli in delovne izkušnje, hkrati pa so si ogledali lepote Slovenskega Primorja, kulturne spomenike in se seznanjali z našo državno ureditvijo. Zdaj si bodo ogledali razen Kostanjevice in okolice tudi sedež občine Videm-Krško, Novo mesto, Bazo 20 in celotno dolino Krke, nakar bodo šli na ogled zbirke grafičnega Bienala in Baroka na Slovenskem.

Obvestilo naročnikom in bralcem

Vsem naročnikom in bralcem našega tednika sporočamo, da bomo zaradi poletnih mesecev, dopustov v tiskarni in zaradi dejstva, da večina bralcev na deželi zdaj nima toliko časa za branje, izdali nekaj številk Dolenjskega lista v zmanjšanem obsegu. Zdaj prihranjeni papir bomo porabili v jeseni in pozimi, ko bo zlasti v vaseh veliko več časa za branje in izobraževanje.

Prosimo vas, da vzamete naš ukrep z razumevanjem na znanje.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Tako so začeli v Novem mestu

Stanovanjske skupnosti v Novem mestu so zaživele – Njihovi servisi so gospodinjstvom in hišnim svetom brez nevšečnega čakanja opravili že kopico uslug – Dobra volja in iznajdljivost pogosto zaležeta več kot denar – Nekaj besed o tem, kar še pogrešamo

– Je pač tako, da se vam lonec preluknja tudi poleti, ko imajo kleparji največ dela. Strah in groza, če vam na primer popusti tesnilo v vodovodni pipi ali pa v izpiralniku na stranišču! Pravočasno dobiti vodovodnega inštalaterja, to so sanje! In razne obrtne usluge, predvsem popravila! Koliko čakanja! O žehti in pa o bolniku v hiši sploh ni, da bi človek govoril! Vrhu vsega pa še otroci, tisti prav majhni! S kakšno muko stakneš kje starejšo ženo, ki ti ga bo pazila, medtem ko si v službi!

Tako so še pred letom dni tarnale novomeške gospodinje, saj so takšne težave takrat dušile nje in družine. Zdaj je že bolje. Mnoge nevšečnosti je že odpravila in jih vedno uspešneje odpravlja STANOVANJSKA SKUPNOST.

Začetni saldo: 0

Minilo je nekaj časa, preden smo doumeli, kaj je stanovanjska skupnost. Nič čudnega, saj je bila popolna novost. Ko smo slišali, kaj vse so ponekod že naredili na tem področju, so črnogledci ugotavljali: pri nas ni denarja, ne bo šlo! Šlo pa je navzlic temu! Začeli smo s stanovanjsko skupnostjo, ki je obsegala področje vsega Novega mesta. Ker nikakor ni mogla zaživeti, smo jo razdelili na tri manjše skupnosti: na Center, Kandijo in Bršlin. Počasi so začele ubirati prve, negotove korake. Sredstev res ni bilo, mnogi prizadevni državljani pa so jih nadomestili z dobro voljo, s požrtvovalnostjo in iznajdljivostjo. Najprej smo preživeli obdobje posvetovanj in razprav, ki niso nič škodila, nato pa pričeli delati. V Centru in v Kandiji imamo po letu dni že devet servisov in vsi imajo čez glavo dela. Le v Bršlinu se še vedno samo posvetujejo...

Najprej največja: Center

To je najstarejša stanovanjska skupnost v Novem mestu in hkrati naslednica prve, ki je obsegala vse mesto. Poslovati je pričela že lani. Krovsko-zidarski in vodovodni servis sta bila prvo »sodobno čudo«, ki je ponudilo skromne usluge Novomeščanom in hišnim svetom. Potreb je bilo dovolj, zato se jima je pridružil lani novembra še elektroservis, letos pa so ustanovili tudi kleparskega.

Ko sem vprašal, kolikšen promet so ustvarili lani, so najprej rekli, da ne vedo. S knjigovodstvom je bilo lani nekaj težav. No, nazadnje smo le našli bilanco za leto 1960 in ugotovili, da je promet dosegel zavidljivo številko 2 milijona 700 tisoč dinarjev (v vseh servisih je zaposlenih vsega 8 delavcev!). Režijske ure so kaj različne, vendar ne previsoke: v elektroservisu 270 din, v vodovodnem 230 din; v kleparskem mojstrova ura 265, pomočnikova 240 dinarjev, v krovno-zidarskem pa 190 dinarjev.

V Germovi ulici je na dvorišču pri kemični čistilnici v prizidkih, v baraki in v majhnih prostorih, ki so nekoč morda služili za hleve ali shrambe orodja, »svet servisov«. Pogovor je potekal največ v temnem prostoru, kjer sta pisarna in skladišče hkrati. V preteklem stoletju je najbrž bila tam spalnica stare, spoštovane novomeške družine. V tem starinskem okolju se trudi, diha

(Nadaljevanje na 3. strani)

Videm-Krško: upoštevajmo potrošnika!

Če želimo pogledati resnici v oči, potem lahko mirno trdimo, da preskrba z zelenjavo, sadjem in mlekom v mestu nazaduje. Prav tako je znano, da še zdavnaj niso izčrpane vse možnosti za večji razmah preskrbe prebivalstva. Kmetijska zadruga je sicer primorana nabavljati zelenjavo v Zagrebu in jo potrošniku prodajati po visoki ceni. Gospodinje kritizirajo zaradi slabe kvalitete zelenjave in sadja. Ta kritika je po vsem upravičena. Zelenjavo bi morali uvrstiti v kategorije in določiti dejansko vrednost. Ljudje menijo, da bi bila ta rešitev najbolj pravična. V mlekarni na Vidmu so nedavno prodajali breskve po 30 dinarjev kilogram, čeprav so bile že večinoma gnile. Nekdo je vrgel salamo v Savo, ki jo je kupil v trgovini z zelenjavo v Krškem, ker si prodajalka ni umila umazanih rok, ko mu jo je narezala. Prodajalna ne bi smela služiti hkrati za shrambo umazanega dvokolesa in druge ropotije. In vse to se dogaja sredi mesta, v neposredni bližini občinske sanitarne inšpekcije.

Nedavno smo obiskali upravnika kmetijske zadruge Maksa Babiča in mu zastavili nekaj vprašanj:

Kaj pravite o nekaterih nerednostih v naših prodajalnah?

»Tudi naša uprava obsoja vse tiste prodajalke, ki z malomarnim odnosom v službi in brez spoštovanja do potrošnika kvarijo ugled naših prodajaln. Take nepravilnosti se zlasti dogajajo zadnje čase. Proti kršiteljem smo že in še bomo odločno ukrepali. Prepričan sem, da bomo naredili red. Le žal, da nam primanjkuje kvalificiranih prodajalcev.«

Bi nam pojasnili, zakaj v mlekarnah primanjkuje mleka?

»Mlekarni sta bili redno in zadostno oskrbovani s kvalitetnim mlekom iz našega kmetijskega posestva v Žadovinku. Ker pa so zbolele štiri krave mlekarice, trenutno ne moremo zadostiti potrebam, vendar bo mleka čez en mesec dovolj. Vsekakor bi bila najbolj idealna rešitev trajne preskrbe prebivalstva z mlekom, če bi uredili in opremili mlekarno. Potrebe po gradnji sodobne mlekarne so za kraj že neodložljive. To potrebo pa kmetijska zadruga brez družbenih sredstev ni sposobna izvesti.«

Kakšne so možnosti za izboljšanje preskrbe prebivalstva z zelenjavo in sadjem?

»Ker nismo imeli lastnega prevoznega sredstva, je bila nabava zelenjave in sadja zelo otežkočena. Sedaj smo končno kupili tovorni avto, s katerim bomo nemoteno nabavljali vse potrebno. Sicer pa bomo pričeli prodajalne oskrbovati iz lastne vrtnarije.«

Znano je, da je vsa leta močno šepala organizacija odkupa kmetijskih pridelkov. Kako bo to urejeno letos?

»Redni odkup sadja in ostalih kmetijskih pridelkov bo trikrat na teden v Vel. Trnu, na Raki, v Leskovcu in Zdolah. Zato bomo v kratkem kupili še en tovorni avto s prikolico. Tudi skladišči v Krškem in Vidmu sta dnevno odprti in prevzameta vse pridelke.«

Ali ste že pomislili na to, da bi bilo morda koristno uvesti v vaših prodajalnah neprekinjen delovni čas?

»Priznam, da o tem še nismo razmišljali, vendar je naša iskrena želja, potrošnika čimbolj zadovoljiti. Zaenkrat bomo uvedli enomesečno poizkušnjo in, če bodo potrebe pokazale, bomo izpolnili tudi to željo naših potrošnikov.

Drago Kastelic

Delovni posvet

V torek so se zbrali na okrajnem odboru SZDL na posvet predsedniki in sekretarji občinskih odborov SZDL. V temeljiti razpravi so predelali zaključke nedavnih občinskih konferenc in se pogovorili predvsem o tem, kaj je storjenega in kaj še bo, da bi zaključke konferenc čim hitreje uresničili. Tudi o jesenskih konferencah žena po občinah so govorili. Na teh naj bi pregledali problematiko žena in izvršitev nalog s pomladanskih konferenc. Na posvetu so obdelali tudi nekatera druga organizacijska vprašanja.

Še več dobrih traktoristov v sevniški občini

Proti koncu junija so se v Sevnici zbrali traktoristi — kmetijski strojniki iz Sevnice na ustanovni občni zbor sekcije kmetijskih strojnikov. Sekcija, ki ima že določene naloge in program dela, bo razvila svojo dejavnost v okviru kmetijskih zadrug, ki bodo letos nabavile za okrog 27 milijonov raznih kmetijskih strojev. Prav zato bodo morale kmetijske proizvajalne enote imeti veliko več dobrih in izšolanih traktoristov. Te bo vzgajala sekcija. Poseben sklep sekcije tudi določa, da je treba v to organizacijo vključiti kmetijske strojnike vseh kmetijskih zadrug sevniške občine. 9. julija so priredili prvo tekmovanje traktoristov, ki so se poskusili v oranju. V jeseni in pozimi bo sekcija pripravila tri enodnevne seminarje, na katerih se bodo njeni člani podrobneje spoznali z upravljanjem s kmetijskimi stroji in poslušali več predavanj o kmetijstvu. Sevniška sekcija kmetijskih strojnikov je torej prva sestavila delovni program in začela z raznimi tekmovanji.

-trm-

Trije slovenski filmi v Pulju

Od 28. julija do 5. avgusta bo v Pulju 8. festival jugoslovanskega filma. Predvajali bodo 16 filmov, ki jih je žirija ocenila kot primerne za konkurenco. Od slovenskih filmov bodo letos predvajali kar tri: režiserja Franceta Štiglica **»Balado o trobenti in oblaku«**, Jožeta Babiča **»Veselico«** in Boštjana Hladnika **»Ples v dežju«**.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

»Najnovejši razvoj mednarodnega položaja kaže, da smo spet na najbolj nevarnem robu vojne...« — »Tisti, ki danes razpolagajo z vojaško silo, ne govore več o miru, temveč o vojni...« — »Vodijo jalove razgovore, obenem pa brusijo nože in kujejo orožje za obračunavanje z vojaško silo...« — »Nedavni tak vojaški podvig zaradi oporišča v Bizerti proti tunizijskemu ljudstvu opozarja, kakšna nevarnost se skriva ne samo v nebrzdanosti vojaških krogov, temveč tudi v nekaterih daljnosežnih načrtih proti neodvisnosti Tunizije in nekaterih drugih afriških držav...«

Te misli so vzete iz izjave predsednika Tita o mednardnem položaju in sporu med Francijo in Tunizijo zaradi Bizerte. Zakaj splošni mednarodni položaj in bizertska kriza sta tesno povezana. »Pri tem ravnajo nekatere države tako,« pravi Tito, »kot da bi hotele napetost zaradi Berlina izkoristiti za uresničitev svojih kolonialističnih in imperialističnih ciljev.«

Boji v Bizerti so sicer prenehali, toda s tem je bila izpolnjena samo prva točka resolucije Varnostnega sveta OZN. O drugi točki, ki govori o umiku vseh čet na izhodiščne položaje, nočejo Francozi nič slišati. Nasprotno, pri Cap Blancu in Nadoru so začeli izkrcavati čete z vojnih ladij. To je ozemlje, kjer prej Francozi sploh niso imeli čet.

Tunizijski predsednik Habib Burgiba je na pogrebu žrtev francoske agresije izjavil, da se tunizijsko ljudstvo ne bo nikoli sprijaznilo s sedanjim položajem in ne bo sklepalo nikakršnih kompromisov s kolonializmom. »Boj za umik francoskih čet se bo nadaljeval,« je izjavil Burgiba.

Bilanca žrtev francoske agresije je zares žalostna: v štiridnevnih bojih v Bizerti je padlo 670, ranjenih pa je bilo 1155 vojakov, prostovoljcev in civilistov. Med francoskimi izgubami je samo nekaj mrtvih in 35 ranjenih. Seveda pa še niso znane vse tunizijske izgube.

Kriza zaradi Berlina in Nemčije se zi z Berlinom so nekoliko zasenčili tako imenovano kuwaitsko krizo, ki še vedno traja. Naposled je svet Arabske lige — organizacije, ki precej rahlo povezuje vse arabske države — sprejel v članstvo Lige Kuwait. S tem je priznal Kuwait za neodvisno državo v nasprotju s trditvijo iraške vlade, da je Kuwait samo del iraškega ozemlja. Iz protesta proti sprejemu Kuwaita v članstvo Lige je iraški delegat demonstrativno zapustil dvorano po glasovanju.

Francoska agresija

je še bolj zaostrila. Po vseh znamenjih sodeč ni še nobena stran voljna popustiti ali vsaj skleniti kak kompromisni predlog. Nasprotno, ZDA pozivajo vse svoje zaveznike na pospešeno oboroževanje, med njimi tudi Zahodno Nemčijo, čeprav je znano, da Nemcem takšen poziv ni prav nič potreben, saj izrabljajo vse možnosti, da bi se čim bolj oborožili. Ameriški obrambni minister McNamara potuje zdaj po Evropi in je že obiskal London. Toda prišel je v nepravem času, zakaj britanska vlada še zmerom daje prednost političnodiplomatskemu reševanju berlinske in nemške krize, hkrati pa ni voljna večati izdatke za oborožitev, ker je trenutno britansko gospodarstvo sámo v krizi in bi novi izdatki za obrambo to krizo samo še zaostrili.

Najnovejši dogodki v Bizerti in v zve-

Osvobodilni boj angolskega ljudstva proti portugalskim kolonizatorjem se nadaljuje. Kakor poroča dopisnik britanskega tednika »Observer« iz glavnega mesta Angole Luanda, portugalska vojska še ni dosegla nobenega pomembnega uspeha. Čez mesec dni se začne deževno obdobje in takrat bodo vse večje vojaške aperacije onemogočene. Gospodarsko pa doživlja kolonija globoko krizo. Upornikom se je namreč posrečilo doseči, da bo Portugalska obrala samo kakih 20 odstotkov običajnega pridelka kave. Lastniki kavnih plantaž pa pravijo, da bodo srečni, če bi lahko rešili vsaj tretjino pridelka.

V Canberri v Avstraliji se je končala konferenca o Antarktiki. Vsaj tukaj so države udeleženke, med katerimi so tudi vse velesile, dosegle sporazum o sodelovanju v tem delu sveta.

Obsojeni tatovi bencina in gum

Ko je *Ernest Kožar* iz Velikih Malenc pri Brežicah prišel zelo poceni do maziva in goriva za svoje vozilo, se mu je porodila zamisel, da bi ta način »oskrbe« s tem blagom lahko postal dobičkanosen posel. Nagovoril je zaposlene v garažah v Cerkljah, kjer je bil tudi sam uslužben, da so pričeli krasti motorno olje, bencin, zatem pa še avtomobilske gume; vse to so s posredovanjem Kožarja prodajali, izkupiček pa spravljali v žep. Kožar je poskrbel tudi za odjemalca, ki ga je menda zlahka dobil v osebi privatnega avtoprevoznika *Stefana Popelarja* iz Brežic. Ta je očividno imel dober posluh za ceneno oskrbo s tem potrošnim blagom, čeprav je dobro vedel, od kod prihaja. To dokazuje tudi dejstvo, da so skušali »trgovanje« in posredništvo napraviti čimbolj tajno. Tudi prevzem blaga je bil organiziran in izpeljan v takem času, ko je bilo najmanj verjetnosti, da bi bila zadeva odkrita. Sicer pa ob takih srečanjih n šlo samo za prevzem, marveč tudi za zamenjavo. Popelar je namreč pripeljal iztrošene gume in jih zamenjal za nove, da je število gum v garaži ustrezalo inventarnemu popisu. Seveda je Popelar dobil enako kot Kožar to blago po izredno ugodnih cenah. Količine pokradenega blaga niso bile majhne, saj je prava vrednost presegala milijon dinarjev.

Nič ni tako skrito... Tudi ta organizirana tatvina velikega obsega je prišla na dan. Pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu se je pred kratkim znašlo osem ljudi, obtoženih sodelovanja v tej tatvini. Na razpravi sta bila dva oproščena, ostali pa so bili obsojeni: *Stefan Popelar na 4 leta strogega zapora, Ernest Kožar na 3 leta in en mesec strogega zapora, Djordje Zakič na 2 leti in 6 mesecev strogega zapora, Mirko Mančič na 2 leti strogega zapora, Tomislav Grujić na eno leto strogega zapora in Jovica Kostić na deset mesecev zapora.* Povrniti morajo tudi povzročeno škodo.

Kratke z raznih strani

■ Na povabilo sovjetskega premiera Hruščeva bo italijanski ministrski predsednik Amintore Fanfani prispel dne 2. avgusta na uradni obisk v ZSSR. Spremljal ga bo zunanji minister Antonio Segni.

■ Prvi kozmonavt sveta Jurij Gagarin, ki so ga nedavno Londončani slovesno sprejeli, je prispel na Kubo. Na letališču so ga sprejele najvišje kubanske osebnosti, med njimi predsednik republike Dorticos in premier dr. Fidel Castro.

■ V Moskvi se je začel svetovni mladinski forum. Pri delu foruma sodeluje kakih 700 delegatov, zastopnikov 350 mladinskih organizacij, od komunističnih do katoliških iz 91 držav z vseh celin.

■ Britanski filozof Bertrand Russel je izjavil, da se zahodne in vzhodne države »pospešeno pripravljajo na medsebojno uničevanje« in da pripravljajo svetovno javnost na atomsko vojno. Pozval je vse ljudi na množično, svetovno protestno kampanjo, zakaj »časa morda ni veliko«.

■ S Cape Canaverala na Floridi so uspešno izstrelili v vesolje drugega ameriškega kozmonavta. Ta uspeh pa je pokvarilo dejstvo, da je posoda z dragocenimi filmi in aparati z znanstvenimi podatki padla v morje in se potopila.

■ Na Južnem Tirolskem so aretirali še trideset oseb v zvezi z nedavnimi atentati. Iz uradnih italijanskih virov se je izvedelo, da so zdaj pod ključem vsi krivci. Avstrijski tisk pa piše, da italijanska policija z aretiranimi slabo ravna.

■ Alfred Norden, član CK Enotne socialistične stranke Nemčije, je zanikal trditev zahodnega tiska, da vlada v DR Nemčiji huda prehranbena kriza.

■ Ta teden so se začeli v Južni Koreji procesi proti prejšnjim oblastnikom, ki so obtoženi »protidržavne dejavnosti«. Med obtoženimi je tudi prejšnji ministrske predsednik Jon Cang, ki so ga obtožili, da je »naklonjen komunizmu«. V resnici pa gre za obračune med vojaškimi krogi v Južni Koreji.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V današnjem tedenskem notranjepolitičnem pregledu bomo bežno preleteli tele pomembne dogodke in pojave: priprave na občinske konference za družbeno aktivnost žena, ukrepe proti monopolističnim težnjam na trgu, pouk za prihodnjo turistično sezono in novo ureditev prometa z lesom.

Na aprilski konferenci žena Jugoslavije v Zagrebu so ustanovili Zvezno konferenco za družbeno aktivnost žena, dobile pa jo bodo tudi komune in republike. Namen konference kot oblike dela ni, da bi krepili škodljive težnje po posebni ženski organizaciji. Njena naloga bo, da bo postavila najvažnejše probleme na dnevni red in jih obravnavala z vsemi, ki te probleme rešujejo, oziroma so jih dolžni reševati. Seznanjala bo javnost s problemi družbene aktivnosti žena, spodbujala

JESENI OBČINSKE KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA

k skupnim dogovorom, ki jih bo vsak organ uresničeval na svojem torišču. K sodelovanju bo vabila posameznike, ustanove, organe in organizacije, ki bodo lahko kakorkoli prispevale k hitrejšemu reševanju perečih vprašanj. Konferenca bo imela svoje vodstvo, v katerem bodo morali biti razgledani družbeno-politični delavci. — V občinah bodo ustanovili konference jeseni. Na jesenskih konferencah, ki jih bodo sklicale organizacije Socialistične zveze, bodo obravnavali tiste probleme, ki so v posameznih občinah najbolj pereči. Ko bodo ustanovili konference v komunah, bo ustanovna konferenca za Slovenijo. S tem bo prenehala delovati Zveza ženskih društev, prav tako pa tudi komisije za družbeno dejavnost žena pri vodstvih Socialistične zveze.

Omembe vredno je novo besedilo 67. člena uredbe o trgovanju, ki gospodarskim organizacijam prepoveduje, da bi se med seboj sporazumevale o cenah na notranjem trgu, o kupnih in prodajnih pogojih, ki vplivajo nanje, o razdelitvi trga ter o drugih oblikah in pogojih poslovanja, če vodi tako sporazumevanje k ustvarjanju monopolističnih teženj oziroma položaja na trgu. Izjema velja za sporazume, ki vplivajo na znižanje cen ali preprečujejo zviševanje cen, oziroma ki pripomorejo k ustalitvi cen in k boljši organizaciji blagovnega prometa — Organi tržne inšpekcije morajo razen drugih ukrepov vložiti prijavo za razveljavitev škodljivih sporazumov in izdati odločbo, s katero se do sodne odločbe ustavi njihova izvršitev. Uredba o trgovanju določa v takih primerih denarne kazni do 2 milijonov din za gospodarsko organizacijo in do 100.000 din za odgovorno osebo v tej organizaciji, zakon o združevanju pa za vsako udeleženo gospodarsko organizacijo do 4 milijone din, če se v okviru poslovnega tehničnega sodelovanja dogovarjajo o cenah, o razdelitvi tržišča ali o omejitvi proste konkurence.

Na sestanku z novinarji v Državnem sekretariatu za blagovni promet so ugotovili, da je turistični promet po predhodnih podatkih v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta v zastoju in znaten del gostinskih zmogljivosti neizkoriščen. To je v glavnem posledica visokih cen gostinskih storitev. Sedanje cene za tuje turiste so namreč previsoke. Tujci letujejo predvsem v manjših krajih, kjer so pogoji ugodnejši. Letošnje izkušnje so potemtakem pouk za prihodnjo turistično sezono. Cene bodo morali objaviti že v avgustu, da bi se tuji turisti lahko pripravili. Novost v letu 1962 bo tudi ta, da bodo gostinske organizacije lahko sklepale dogovore brez posredovanja turističnih agencij. Ta oblika svobodnejšega poslovanja bo omogočila gostinskim organizacijam stvarnejše planiranje in boljše uporabljanje zmogljivosti za nastanitev tujih turistov.

Mimogrede naj omenimo priporočilo Zvezne gradbene zbornice gradbenim podjetjem in investitorjem, naj se pri prevzemu gradbenih del dogovorijo o predplačilu. Gradbena podjetja namreč ne bodo več dobivala kreditov za obratna sredstva in si bodo s predplačili zagotavljala obratna sredstva.

Sodeč po dosedanjih razpravah o delu poravnalnih svetov lahko pričakujemo poseben zakon, ki bo določil delovno področje teh ustanov in njihova pooblastila. Novi zakon bi imel samo značaj okvirnega predpisa in ne bi oviral razvoja teh institucij kot družbenih pravosodnih organov.

Na koncu naj še omenimo, da je izvedena nova ureditev prometa z lesom, s katero želijo doseči stabilizacijo na lesnem trgu in vskladiti medsebojne odnose cen z nedavnimi spremembami v gospodarskem sistemu. Z novim odlokom Zveznega izvršnega sveta, ki velja od 12. julija, je za najvažnejše gozdne sortimente uveden režim predpisanih najvišjih prodajnih cen. Z uredbo o spremembi tarife prometnega davka se je znižal ta davek za rezan les iglavcev od 23 na 15 odstotkov.

Še o reformi na novomeški ESŠ

Na skupni seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora Novo mesto, ki je bila 30. maja, je bilo sklenjeno, da bo imela ESŠ v Novem mestu **specializacijo v komercialno in upravno smer.** Študij bo dvostopenjski. Po prvi stopnji bo možen vpis v drugo stopnjo, odnosno prva stopnja bo dala zaokroženo znanje za blagajnike, likvidatorje, za materialne in blagovne knjigovodje, inventariste, fakturiste in slično. Po prvi stopnji bo možen tudi vpis v šestmesečni tečaj, v katerem bo glavni poudarek na predmetih: stenografija, strojepisje, pisarniško poslovanje in upravni postopek. Prva stopnja ESŠ in omenjeni tečaj bo v celoti ustrezal prvi stopnji administrativne šole. Absolventi bodo usposobljeni poleg tega, kar so si pridobili v prvi stopnji ESŠ, še za pisarniške stenografe, pomožna pisarniška dela, za vodje notranjih enot, za arhivarje v manjših ustanovah, za vodenje ekonomata, za strojepisna dela.

V drugo stopnjo ESŠ bo možen vpis tudi iz drugih šol, upoštevala se bo praksa. Kandidati pa bodo morali delati sprejemni izpit.

Podatki, ki jih prejemamo na našo anketo, se zelo približujejo omenjeni reformi. Vsekakor kaže, da je najnujnejša specializacija v komercialno in upravno smer, čeprav je tudi veliko pomanjkanje računovodij. V komerciali pa je zaposlenih veliko starejših oseb, ki so tik pred upokojitvijo. Iz anket tudi sledi, da je več potreb po srednjem, manj pa po nižjem strokovnem kadru. Vse to sledi tudi iz »Resolucije o strokovnem izobraževanju«.

Odprto je še vprašanje, kdaj se bo začelo delo na reformirani ESŠ. Menimo, da smo že dovolj odlašali in da bi bilo nujno začeti že z novim šolskim letom v jeseni; tedaj naj bi bilo možno že vpisovanje v prvo in drugo stopnjo ESŠ, upoštevati bi pa morali pogoje, to je razpoložljiva sredstva in učilnice.

Najpopolnejše podatke od vseh anketiranih je doslej dala Okrajna trgovinska zbornica v Novem mestu s temeljito analizo potreb po kadru in po usmeritvi v specializacijo ter z dovršenim opisom profila kadra. OTZ bi vpisala v drugo stopnjo ESŠ 1 oddelek, ki bi imel le popoldanski pouk in sicer za kader, ki je v službi. — Tako bi deloma premestila svoj center izobraževanja iz Brežic v Novo mesto, za specializacijo v komercialno smer.

Nerešeno je tudi vprašanje, ali bomo vpisali v jeseni 1 ali 2 oddelka prvega razreda na ESŠ. Menimo, da bomo le morali upoštevati tudi potrebe okraja in ne le občine, saj je ESŠ v Novem mestu edina na Dolenjskem. Drugo pa je seveda vprašanje razpoložljivih sredstev, ki jih ima novomeška občina. Menimo, da tudi ni v skladu z »Resolucijo« in s celotno politiko razvoja šolstva, če na primer vpišemo v srednje izobraževalne šole v okraju 5 oddelkov, a v našo strokovno šolo le enega.

Morda bi pa le šlo tudi kako drugače?

»Cimprej moramo dobiti k nam v jamo črnomaljske peke, da jih vendar že prepričamo o našem izredno težkem in napornem delu!« so si želeli 5. julija kanižarski rudarji, ki so zopet prejeli v menzi nekaj dni star kruh.

Upravnik menze je sicer tolažil nezadovoljne abonente, vendar jih ni uspel prepričati, da je po izjavi črnomaljskih pekov star kruh zdravilnejši od svežega. Rekli so: »Kar vrnite star kruh in povejte pekom, da jim želimo najboljšega zdravja ter naj pridno in redno jedo namesto svežega star kruh! Mi se moramo vsak dan spuščati globoko v jamo in dnevno kopati svež premog, peki pa naj nam dajo vsaj to priznanje, da bomo lahko dobili za težko zasluženi denar svež kruh!«

Težko je namreč delovnim ljudem dopovedati, da so pri obsežnih pripravah za proslavo 20. obletnice revolucije v Črnomlju peki napekli večje količine kruha; ker ni šel ves v promet, bi ga morali pojesti prebivalci v naslednjih dneh.

To naj bi bilo prizadetim pekom ponovno opozorilo, da si ne kaže delati ob prazničnih dneh prevelikih zalog kruha. V kolikor ga spečejo po naročilu za posamezne organizacije, podjetja in društva, morajo vztrajati, da naročniki naročeno količino tudi prevzamejo! Smotrneje pa bi bilo ob izrednih praznovanjih organizirati dežurno službo in sproti peči kruh da bi zadostili potrebam in željam organizatorjev prireditev ter gostov!

-pb-

Nabirajte zdravilna zelišča

Cvet: rmana s pecilji do 1 cm, rdeče deteljice, bele deteljice.

List: beladone, rdeče maline, breze, šmarnice, gozdne jagode, vinogradniškega lapuha, jetrnika, melise, borovnice, ozkolistnega trpotca, pekoče koprive.

Rastlino: pelina, gladišnika, kopitnika s korenino, betonike, krvavega mlečka, grenkuljice, melise, vodne kreše, dobre misli, škržolice, črnobine, ženiklja, zlate rozge, jetičnika.

Korenine: arnike, krvavega mlečka, sladkih koreninic, malega divjega janeža, velikega divjega janeža, regrata (samo rumenega), pekočih kopriv, srčne moči.

Lubje: češminovih korenin, krhlike.

Plodove: suhe borovnice.

Rastlino zlate rozge nabirajte, predno se cveti popolnoma odprejo. Navodila in cene dobite v vaši zadrugi ali pri GOSAD skladišče Novo mesto, Slakova ulica 8.

V Zameškem — prodajalna

Trgovsko podjetje Gorjanci iz Šentjerneja je julija odprlo v Zameškem trgovino, kjer bodo prebivalci lahko kupovali špecerijsko blago in marsikaj za vsakodnevne potrebe. Gradbena dela v nekdanji šolski stavbi se že približujejo koncu. Potrošniki iz Zameškega in okolice so morali doslej po blago v Šentjernej dobro uro daleč, največkrat tudi peš. Nova prodajalna je potrebna tudi zato, ker gradi v bližini Zameškega na Gmajni podjetje Kremen pralnico peska in se bo zaradi zaposlenih kupna moč še bolj povečala.

Kajuhove nagrade

Ob 20-letnici vstaje slovenskega naroda so v Ljubljani razdelili Kajuhove nagrade za književna dela, ki zajemajo vsebino iz NOB. Natečaj je letos prvič razpisal Knjižni zavod Borec. Dobil je 27 prispevkov, izmed njih pa je bilo izbranih in nagrajenih 6 del. Prvo nagrado je dobil Stane Terček za dokumentarno delo »Ukradeni otroci«.

Zadnja združitev zadrug v sevniški občini

V četrtek, 29. junija 1961, sta se na Malkovcu sestala sveta zadružnikov bivše tržiške in šentjanške zadruge. Razen sklepa o združitvi obeh zadrug v večjo in gospodarsko močnejšo, ki se bo imenovala **Kmetijska zadruga Tržišče - Šentjanž** s sedežem v Krmelju, sta zbora izvolila tudi novega predsednika sveta. Za predsednika sveta nove zadruge je izvoljen Jože Gorenc iz Gabrc, dosedanji predsednik zadružnega sveta v Šentjanžu. Podpredsednik sveta bo Bruno Vidmar, dosedanji predsednik v Tržišču. Za predsednika upravnega odbora pa je izvoljen Ciril Knez, ljudski poslanec za to območje.

Nova uprava zadruge je pričela poslovati prvega julija, ko se je preselila v dosedanje ambulantne prostore v Krmelju.

Člani obeh zadružnih svetov so si ogledali tudi vinogradniško posestvo na Malkovcu in v Bojniku.

L. Z.

Operni pevci v Kostanjevici

Udeleženci mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici vabijo na prireditev, ki bo v soboto, 29. julija, ob pol deveti uri zvečer v kostanjeviškem domu kulture. Sodelovali bodo priznani umetniki: Josip Gostič, Ksenija Vidalijeva in Demetrij Žebre.

»TEHNOGRADNJE«

podjetje za inženirsko tehn. gradnje — z gradbišči HE Ožbalt, HE Senj, Maribor, Dravograd in Rovinj

izvršuje in projektira gradbena dela vseh vrst

ZA 20. OBLETNICO VSTAJE

iskreno čestita vsem borcem in aktivistom narodnoosvobodilne borbe kolektiv

TOVARNE ZDRAVIL »KRKA« NOVO MESTO

»DANA«

destilacija alkoholnih pijač — MIRNA

priporoča vsem cenjenim odjemalcem svoje izdelke:

- naravna žganja,
- likerje in vse vrste
- brezalkoholnih pijač.

Poverite nam cenjena naročila, ki jih bomo izvršili v vaše popolno zadovoljstvo!

IMEX EXPORT – IMPORT KOPER – Jugoslavija

EKSPORT:

vseh prehrambenih proizvodov – kmetijskih produktov – živine in divjačine – proizvodov ribje industrije – izdelkov domače obrti – lesa in lesnih proizvodov – kuriva in goriva – gradbenega materiala – proizvodov kovinske, kemične, tekstilne in ostale industrije.

IMPORT:

vseh artiklov široke potrošnje – rezervnih delov za vse vrste avtomobilov, traktorjev, ladijskih motorjev in za vse ostale stroje, naprave in opremo – tehničnega materiala – strojev, opreme in potrebščin za domačo industrijo – reprodukcijskega materiala – ribiških potrebščin in vseh ostalih industrijskih proizvodov.

OBVESTILO O REGISTRACIJI MOTORNIH KOLES

Oddelek za notranje zadeve pri OLO Novo mesto obvešča vse lastnike in upravitelje motornih koles, da se bo po pravilniku o registraciji motornih vozil in priklopnikov (Ur. list FLRJ št. 22/61) letna registracija, izdaja novih evidenčnih tablic i. prometnih dovoljenj pričela 1. avgusta 1961.

Registracija bo na sedežih občin vsak dan od 7. do 12. ure in od 14. do 19. ure

Za občino Trebnje: 1. avgusta 1961
Za občino Črnomelj: 2. avgusta 1961
Za občino Metlika: 3. avgusta 1961
Za občino Novo mesto bo registracija po abecednem redu priimkov lastnikov: 4. avgusta od A do G, 7. avgusta od H do K, 8. avgusta od L do N, 9. avgusta od O do R, 10. avgusta od S do Ž in 11. avgusta za vse zamudnike iz občin Trebnje, Črnomelj, Metlika in Novo mesto. Registracija bo pri SGP Pionir v Novem mestu.
Za občino Sevnica: 1. avgusta 1961 pri Domu AMD v Sevnici.
Za občino Videm-Krško bo registracija po abecednem redu priimkov lastnikov: 2. avgusta od A do L, 3. avgusta pa od M do Ž. Registracija bo pri starih garažah Transporta v Vidmu-Krškem.
Za občino Brežice bo registracija po abecednem redu priimkov lastnikov: 4. avgusta od A do G, 7. avgusta od H do O, 8. avgusta od P do Ž in 9. avgusta za vse zamudnike iz občin Sevnica, Videm-Krško in Brežice. Registracija bo v prostorih Prevoza v Brežicah.

Podrobnejše informacije dobe lastniki pri občinskih organih za notranje zadeve.

Iz pisarne ONZ, Novo mesto

Milijarde, ki nam uhajajo...

Poučen in zanimiv razgovor s predstavniki podružnice NARODNE BANKE v Novem mestu, ki dokazuje, da v novem gospodarskem sistemu dinar še vse premalo cenimo

Direktorju podružnice NB tov. Jožetu Padovanu in pomočniku direktorja tov. Jožetu Šmajdku smo zato, ker je tarnanje o pomanjkanju obratnih sredstev v naših podjetjih vse hujše, zastavili več vprašanj o tem problemu.

Iz razprav na mnogih konferencah in posvetovanjih razbiramo, da je velik del sredstev naših podjetij vezan v obliki »medsebojnega kreditiranja«, ki se je močno razpaslo. Ugotavljamo tudi, da so precej narasle zaloge izdelkov, polizdelkov, surovin in nekurantnega blaga. Podjetja zelo malo vlagajo v lastna obratna sredstva. Kot organ družbene kontrole gotovo razpolagate s podrobnejšo analizo teh podatkov.

— Stanje v prvem polletju letošnjega leta še ni dokončno obdelano, zato bomo postregli s podatki iz začetka 1961 in jih primerjali z onimi iz začetka 1960. Iz primerjave bomo dobili dovolj zgovorno sliko, ki bo hkrati najboljši odgovor na zastavljeno vprašanje.

Konec leta 1960 so naša podjetja kreditirala svojim kupcem za približno 2 milijardi dinarjev ali za milijardo več kot leto dni prej. Lani so povečala svoja obratna sredstva z lastnimi vlaganji za približno 260 milijonov, s pomočjo raznih kreditov in s pomočjo nerazporejenih sredstev, ki so jih prenesla na žiro račune, pa za približno 2 milijardi 200 milijonov dinarjev. Zaloge surovin in izdelkov vseh vrst so se hkrati povečale za 2 milijardi, celotni dohodek pa je v tem razdobju narasel za 11 milijard.

Če tako nametane podatke analiziramo, bomo ugotovili: po družbenem načrtu za leto 1960 se je družbeni bruto proizvod povečal za približno 20 odst. Za prav toliko bi se smele povečati zaloge ter odnosi med kupci in dobavitelji, da bi ostal plan v ravnotežju. Zaloge so narasle za 30 odst., odnosi med kupci in dobavitelji pa so se povečali kar za 50 odstotkov. »Medsebojno kreditiranje je v določenih mejah sicer nujno, vendar je močno preseglo okvire. To je nevarno toliko bolj, ker dokazuje, da blagovni fondi preraščajo kupne.

Obratna sredstva so se s pomočjo kreditiranja povečala za več kot 20 odst., kar pomeni, da je banka nudila gospodarstvu več, kot je dolžna nuditi.

Iz podatkov, ki smo jih primerjali, ne moremo dobiti popolnoma točne slike, ker so vzeti samo za končno obdobje leta 1960, ko je bil položaj morda hujši kot sicer. Navzlic temu pa lahko razberemo, da je gospodarstvo poslabšalo položaj v svojo škodo. Na koncu velja posebej poudariti, da so se odnosi, o katerih smo govorili malo prej, letos še bolj poslabšali, čeprav že konec lanskega leta niso bili posebno rožnati.

Toliko smo zvedeli na podružnici NB v Novem mestu, zdaj pa še naš komentar razgovora. Številke, ki smo jih malo prej našteli, so zgovorna priča, da je v našem gospodarstvu zelo veliko NOTRANJIH REZERV. Te številke dokazujejo, da se bo dinar, ki smo ga premalo cenili, prav zato vsak čas izpremenil in da se že izpreminja v palico, ki bo udarjala tudi nazaj.

Sedem (verjetno pa še več) skritih rezerv

Razčlenimo malo podrobneje problem medsebojnega kreditiranja, pa bomo našli notranje rezerve, o katerih že dolgo govorimo. Konec leta 1960 so bili kupci dolžni našim podjetjem za približno 2 milijardi več kot naša podjetja svojim dobaviteljem. Če dodamo še to, da so znašale zaloge izdelkov vseh vrst in surovin takrat 9 milijard dinarjev, se moramo vprašati: zakaj?

Vzroke za tako velike zaloge in tako obsežno medsebojno kreditiranje moramo iskati v proizvodnji. Dobro blago se samo ponuja in brez težav proda. Le če ne proizvajamo dobrega blaga ,smo od kupca odvisni in moramo biti do njega popustljivi. Bojimo se ga tožiti, če nam blaga pravočasno ne plačuje. Zato je sorazmerno malo mandatnih tožb. **KVALITETA izdelkov je torej prva notranja rezerva.**

Izdelek pa je lahko kvaliteten in kljub temu na trgu ne gre. Zakaj? Zato, ker ni prilagojen potrebam kupcev. V tem primeru smo premalo prisluhnili potrebam tržišča. Oblika in vrste izdelkov se morajo spreminjati vzporedno s potrebami tržišča. Videti je, da smo tu naredili še zelo malo in da je organizacija naše proizvodnje okorna, premalo prožna in premalo prilagodljiva. **PROIZVODNJA ZA TRG je druga notranja rezerva.**

Velike zaloge izdelkov, polizdelkov in surovin ter nekurantnega blaga vežejo velika obratna sredstva. Nabavljati surovine samo enkrat za vse leto vnaprej, z izgovorom, da bo surovin morda zmanjkalo, je predrago in v največ primerih nepotrebno. Doslej ni še nobeno naše podjetje ustavilo proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin. Večina podjetij bi jih torej lahko nabavljala v več obrokih. Ker je udobneje storiti to enkrat za vse leto, smo sami sebe prepričali, da je tako prav in najbolje, in trdno vztrajamo pri zgrešeni politiki. **SUROVINE so tretja notranja rezerva.**

Velika zaloga polizdelkov pomeni, da proizvodnja ni najbolje organizirana in v tehnološkem postopku nekje škriplje. Laže kot poiskati napako je avtoritativno reči: značaj naše proizvodnje to zahteva! Po sredi pa je najbrž »značaj« tistih, ki proizvodnjo vodijo. **TEHNOLOŠKI POSTOPEK je četrta notranja rezerva.**

Zdaj pa še velike zaloge izdelkov in neidočih izdelkov. O tem v vseh kolektivih najraje molče. Zakaj? Takšne zaloge so končno le dokaz naše nesposobnosti, o svoji nesposobnosti pa nihče ne govori rad... Morda bo bolje odkriti karte in se resno pogovoriti o tem, kaj bi storili, da bi se zaloge zmanjšale, zakaj izdelki ne gredo in za koliko bi kazalo znižati cene, da se iznebimo nepotrebnega bremena. **VELIKE ZALOGE so peta notranja rezerva.**

Ker smo že pri cenah, se skušajmo poglobiti še v to vprašanje. Zakaj so previsoke in zakaj jih moramo znižati? Najbrž bomo ugotovili, da so osebni dohodki v kolektivu rasli hitreje kot storilnost, ali pa bomo ugotovili, da je naša storilnost premajhna. Treba bo resno razmišljati, kako jo bomo povečali. In spet smo našli novo **notranjo rezervo: STORILNOST.**

Marsikje bomo ugotovili, da je raznim težavam precej vzroka v nesodobni strojni opremi, v pomanjkanju prostorov ter podobnem, in bomo hitro zavpili: Investicije so potrebne! Na žalost nam je prav takšno investiranje doslej precej škodovalo. Zelo radi smo hiteli z investiranjem, preden so bili odobreni krediti; krpali smo z obratnimi sredstvi, ki jih, kot smo ugotovili, že tako primanjkuje; gradili smo nove obrate, preden smo vedeli, kje bomo dobili stroje in sredstva zanje, ali pa kupovali stroje, ki jih nismo imeli kam postaviti. Takšnemu investiranju je odklenkalo, novi gospodarski sistem ga onemogoča. Na področju vseh gospodarskih panog bomo odslej vlagali predvsem glede na dinar, manj glede na potrebe. Najlaže je ugotoviti: podjetje ne gre, potrebujemo investicije, mnogo teže pa je najti rešitev v kolektivu in poiskati vzroke, zakaj »podjetje ne gre«, ter jih brez investicij odpraviti! **INVESTICIJE so torej sedma notranja rezerva.**

Mimogrede smo našteli kar 7 notranjih rezerv. Vse skupaj pomenijo milijarde drobnih, aluminijastih, srebrnkasto še svetlečih dinarjev, ki se nam zde tako majhni... Prav kmalu bomo začeli te dinarje iskati, ceniti in spoštovati tako, kot zaslužijo. Dinar je osnova našega gospodarstva, ne pozabljajmo tega!

Delavski sveti naj na svojih zasedanjih načno vprašanje notranjih rezerv. Načno naj ga tako, kot smo ga načeli v tem sestavku. Najbrž jih bodo marsikje skušali odpraviti s formalnimi ugotovitvami: Tako mora biti, značaj naše proizvodnje je tak, sistem je kriv, da je tako, banka je kriva, splošen položaj je tak. Tako in podobno se bodo izgovarjali. Delavski sveti pa naj nato vprašajo drugače, morda tako: Tovariši strokovnjaki in vodilni uslužbenci, nas to, kar ste nam povedali, ne zanima! Povejte nam, kaj je treba storiti, da ne bo tako, kot je! Povejte nam, kako bo kolektiv pravočasno odvrnil nevarnost, ki nam grozi, in odpravil težave! To nam povejte, to zahtevamo od vas!

M. JAKOPEC

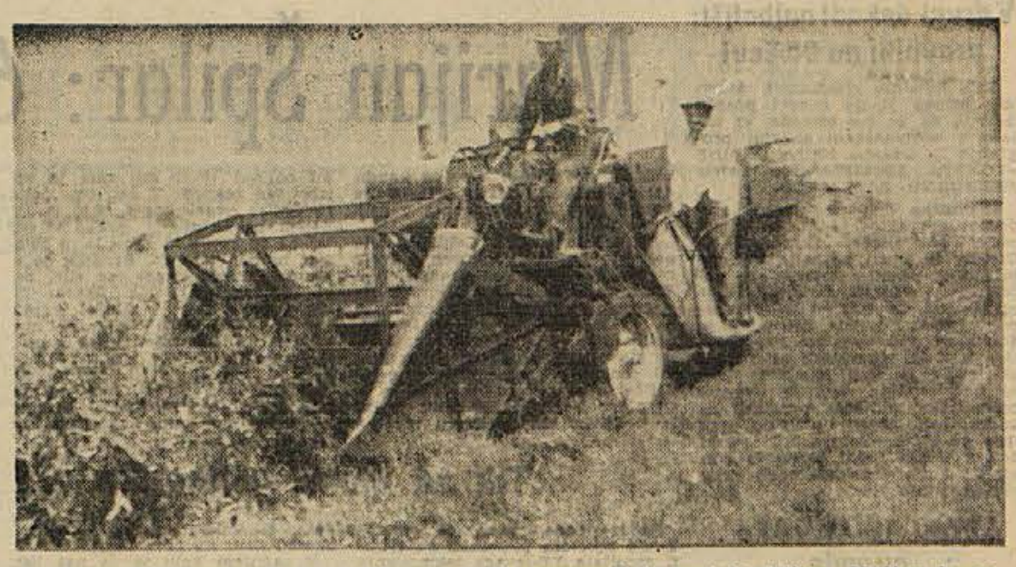

Zadnje pšenično klasje so z belokranjskih njiv pospravili že pred 15. julijem. Medtem ko so v okolici Metlike in Črnomlja italijansko pšenico požeti že proti koncu junija, so na Jugorju želi domačo pšenico šele nekaj dni pred 15. julijem. Sedem kombajnov je letos brnelo po belokranjskih poljih. Premnoga kaplja znoja je bila prihranjena belokranjskim materam, ki pred leti še sanjale niso, da jih lahko uspešno zamenja stroj. Pri žetvi s kombajnom je hotel biti vsakdo prvi na vrsti. Letošnji pridelki pa so bili zelo različni. 15 hektarskih stotov so namlatili domače pšenice, do 45 stotov pa so pridelali pšenice san pastore. Računajo, da je povpreček pri pšenici, požeti s kombajni, nad 30 stotov na hektar. (Foto: Jože Škof)

Ob prvi številki Biltena OLO

Sredstva informacij v okraju (pokrajinski tednik, tiskani in šapirografirani tovarniški listi, občasna poročila organov samoupravljanja, razna več ali manj stalna obvestila nekaterih ustanov in organov v okraju) so se povečala: 13. julija je izšla prva številka novega BILTENA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA. V uvodni besedi novega glasnika OLO piše tajnik okr. ljudskega odbora Milan Baškovič med drugim:

»Glede na hiter razvoj komunalnega sistema, rast in oblikovanje številnih vsebinsko in po obliki novih pojavov čutimo pomanjkljivost v tem, da številni zainteresirani organi in družbeni delavci niso vedno dovolj in pravočasno informirani o dogajanjih v delu okraja, njegovih družbenih organih in upravi ter o konkretnih oblikah sodelovanja okraja kot skupnosti komun s komunami našega področja...«

Novi Bilten bo občasno objavljal dokumentarno gradivo o delu OLO in njegovih organov. Že prva številka kaže, da hoče Bilten zlasti tekoče poročati o delu institucij družbenega upravljanja; na štirih straneh piše o delu svetov OLO v maju in juniju 1961. Prva številka objavlja tudi najvažnejše sklepe 21. skupne seje obeh zborov OLO z dne 8. 6. 1961. Zanimiva je informacija o stanju priprav za izdelavo perspektivnega plana oz. programa nadaljnjega razvoja okraja za razdobje 1961—1965. Poročilo s posvetovanja predstavnikov OLO in ObLO nas seznani z vsebino srečanja, ki je bilo 13. junija v Sevnici.

Gradivo s sej zborov OLO, predvsem pa posameznih svetov okrajnega ljudskega odbora doslej na splošno ni bilo dostopno širšemu krogu družbenih delavcev. V poglabljanju komunalnega sistema in dela organov samoupravljanja v najširšem pomenu je enostranska oz. pomanjkljiva informiranost kaj često lahko vzrok raznim težavam. Poznati nek problem oz. gradivo o vprašanju, ki zanima širok krog upravljalcev pomeni nemalokrat tudi že najbližjo in najboljšo pot za njegovo rešitev. Naloge Biltena, ki bo izhajal poleg Uradnega vestnika OLO (ta ostaja sklepkoprej uradno glasilo OLO in bo objavljal predvsem različne akte ljudskih odborov občin in okraja) lahko zategadelj ocenimo kot vsestransko hvaležno delo na področju ožje in splošne informativne službe, ki v okraju še ni dovolj razvita, po kateri pa vsi čutimo čedalje večjo potrebo. Željo, da naj bi vsi, katerim je OLO novi Bilten namenil, sproti dajali pobude za izboljšavo njegove vsebine in mu s tem pomagali, da bi laže izpolnil svoje poslanstvo, lahko samo pozdravimo. Predsedstvu in tajništvu okrajnega ljudskega odbora pa smo za novo glasilo obveščevanja hvaležni, saj ga bo širok krog družbenih delavcev s pridom koristil.

Tg.

Okoli Brežic so želi kombajni

Pri brežiški kmetijski zadrugi so se letos temeljito pripravili na žetev žitnih polj. Pripravili so 4 kombajne in 9 mlatilnic na traktorski pogon. Posebna komisija in delovna inšpekcija sta pregledali stroje, ki so jih prej zaradi večje varnosti pri delu primerno zaščitili. Ta ukrep je bil nujen, ker je lani prišlo pri mlatilnicah do dveh težjih nesreč.

Da bi stroje kar najbolj izkoristili, so plan žetve s kombajni določili po sektorjih. Glede na lanske izkušnje, ko s kombajni na brežiških poljih prvič želi, je letošnje delo zadovoljivo potekalo. Kombajni so poželi na 260 ha bela žita (pšenico in ječmen), s 25 ha pa bodo pospravili še oves. Ker žetev precej ovira deževje, so za hitrejše pospravljanje poljskih pridelkov nabavili še en večji kombajn (Zmaj 780), ki se je sicer pozno, vendar uspešno vključil v delo.

V prihodnjem letu bo kmetijska zadruga v Brežicah nabavila še dva večja kombajna. Imela bo 7 sodobnih strojev, sposobnih v kratkem času pospraviti poljske pridelke. Razumljivo je, da se bodo morali proizvajalci prilagoditi novemu načinu dela in z razumevanjem uporabljati kmetijsko mehanizacijo. -ek

Najboljši: Deržanič iz Dolenje vasi s 7.700 kg pšenice!

Lansko jesen je 253 kmetovalcev na področju kmetijske zadruge v Brežicah sklenilo z zadrugo pogodbe za proizvodnjo visokorodne pšenice na 156 ha. Kljub slabemu vremenu so dosegli lepe hektarske pridelke. Pri štirinajstih dobrih pogodbenih proizvajalcih smo ugotovili povprečen pridelek 4383 kg na hektar (1 ha zemljišča so pognojili s 633 kg nitrofoskala in 247 kg nitromonkala), povprečen pridelek nepogodbenih pridelovalcev (gnojili so s 500 kg gnojina na ha) pa je bil 2867 kg pšenice na hektar. Povprečen hektarski pridelek, ki so ga ugotovili pri 51 kmetovalcih, je bil 3622 kg belega žita. Najboljši pridelek je imel pogodbeni pridelovalec Adam DERŽANIČ iz Dolenje vasi, ki je na pol hektarja požel 3850 kg pšenice sorte »San Pastore«, torej bi na enem hektarju pridelal 7700 kg pšeničnega zrnja. Kmetovalec Ivan IVANJŠEK iz Arnovega sela 48, je na hektar pridelal 5300 kg, Jože Ivanjšek, tudi iz Arnovega sela, pa 6500 kg žita.

Razlika v pridelkih med pogodbenimi proizvajalci in zasebnimi kmetovalci je torej velika, še večja pa je med tistimi, ki so upoštevali vse agrotehnične ukrepe in dobro gnojili, in kmeti, ki so jih kratkomalo prezrli ali pa jih le delno izpolnili.

Vsem kooperantom, ki so dosegli visoke pridelke, čestitamo z željo, da bi v sodelovanju s kmetijsko zadrugo v prihodnje dosegli še večje uspehe.

Mira Skočaj

● **Dan rudarjev** so na Senovem lepo proslavili. 3. julija je bila v polni kino dvorani svečanost. Ljudski poslanec in direktor rudnika ing. Koželj je v lepem govoru prikazal lik rudarja, ki se pri svojem težkem delu nenehno bori z naravo in nevarnostmi, posledica obojega pa je njegov sicer trdi, toda plemenit in tovariški značaj. Ing. Koželj je spregovoril o velikih proizvodnih uspehih senovških rudarjev v obdobju po osvoboditvi.

● **Na dan borca** so na pobudo organizacije ZB Senovčani priredili pohod k spominski plošči v vasi Jevša pod Bohorjem. Podpredsednik občine Videm-Krško, tov. Karel Štrban je v govoru oživel spomin na tragedijo 23 partizanov, ki so izdani popadali v Šušteršičevi domačiji, kjer so jih Nemci obkolili. Rudarska godba in pevski zbor sta po govoru predvajala nekaj partizanskih pesmi. V praznovanju, ki se je po proslavi razvilo v prijetno partizansko slavnost, je pripovedoval aktivni borec XIV. divizije, tov. Lojze Večko iz Senovega, spomine iz bojev. Mnogi udeleženci so pozneje odšli še na Bohor.

- k

● ZAKAJ JE »OSKAR – novi« ŠE BOLJŠI?
● Zaradi nove, sodobne proizvodnje detergenta v obliki lahko topljivih kroglic.
● Raztopina, ki jo pripravimo za pranje, ima zdaj popoln učinek.

Tako smo začeli v Novem mestu

(Nadaljevanje s 1. strani)

in živi osem parov pridnih rok, ki se ne boje nobenega popravila in, skoroda bi lahko rekli, delajo iz starega novo.

Druga je Kandija

Ta je zaživela letos, zrelostni izpit pa je opravila z otroškim vrtcem. Malo čudno se morda sliši, pa je vendar res. S sodelovanjem prebivalcev, s pomočjo Zavoda za napredek gospodinjstva in Zavoda za staranje o deci iz Beograda ter s finančno podporo podjetij, ki so prispevala kar 730 tisoč dinarjev, je bil vrtec zgrajen in delno opremljen. Manjkajo samo še omare v igralnih sobah, pa to in ono, kar sodi v vrtec. Vrtec je lani 15. decembra sprejel prve otroke. Od pol šestih zjutraj do treh popoldne odmevata v njem smeh in vrišč varovancev, ki so razdeljeni v tri skupine. Mesečna oskrba z malico in kosilom velja 3 tisoč dinarjev. Vsak dan se zateka v vrtec 85 otrok.

Prva naloga je bila opravljena, zato je kandijska stanovanjska skupnost nadaljevala: šiviljski servis, mizarski servis in servis za odvoz smeti iz stavb so ustanovili letos. Naročil ne manjka. In načrti? Veliko jih je. Še trije servisi se obetajo: za žaganje drv, čevljarski (v Kristanovi ulici) in pleskarski (na Partizanski cesti). Režijske ure so približno enake tistim v centru. Servisi, ki poslujejo tri mesece, in otroški vrtec so letos imeli 1 milijon 640 tisoč dinarjev prometa

In Bršlin?

Problemov je dovolj, zgolj posvetovanja pa so premalo. Zaenkrat lahko povemo o stanovanjski skupnosti v Bršlinu le to. Upajmo, da bo prihodnjič kaj več.

Težave so, vendar...

Dovolj dokazov smo našteli in postavili na laž vse črnogledce iz lanskega leta. Devet servisov je opravilo v letu dni (med njimi je 5 takšnih, ki poslujejo šele 4 mesece) za blizu 5 milijonov uslug in še vedno je dela čez glavo. Nikjer ni steklo gladko, narediti je bilo treba tisoče korakov in odpreti mnogo vrat, toda skupnosti so zaživele.

Ko smo povpraševali po težavah, ni bilo nikjer besed o sredstvih, potrebnih za začetek. Vsi zelo trezno razpravljajo predvsem o sredstvih, ki jih potrebujejo za nadaljevanje poti. Težko je najti primerne prostore, ki bi bili blizu vsem stanovalcem, in tudi z obratnimi sredstvi so težave. Kolektivi, kjer skupnosti nabavljajo blago, vedo, da bodo računi poravnani morda šele čez pol leta ali 9 mesecev, pa vendar blaga ne odrečejo. Toda zakaj bi breme kreditiranja nosilo zgolj nekaj podjetij? Najbrž ne bi bilo težko nabrati med vsemi podjetji približno 2 milijona dinarjev, po tisočakih in desettisočakih. Toliko bi zadoščalo za kratkoročno obratno kreditiranje, ki bi trajalo nekaj mesecev ali največ leto dni.

Kaj pa sredstva za razvoj, za investiranje? Hišni sveti v Novem mestu imajo na skladih za vzdrževanje hiš skupaj 3 milijone 600 tisoč dinarjev, ki leže v banki neizkoriščeni. Del teh treh milijonov bi hišni sveti s trohico dobre volje in razumevanja lahko ponudili stanovanjskim skupnostim za kratkoročno investiranje, od enega do treh let. Stanovanjska skupnost bi predložila izdelan in utemeljen načrt, ki bi vseboval dokaze, da bo lahko sredstva v kratkem roku vrnila, občina bi prevzela garancijo in marsikak problem, ki je nastal morda zaradi 100 ali 200 tisoč dinarjev, bi bil rešen. To sta samo dve izmed mnogih rešitev, ki jih bomo z iznajdljivostjo in vztrajnostjo našli.

Kaj pa družina?

Brez dvoma je glavna naloga stanovanjske skupnosti razbremeniti gospodinjo in družino. Devet servisov deluje v Novem mestu, vsi so koristni in potrebni, gospodinji pa ne zaležejo veliko. Zakaj? Gospodinja je predvsem mati, ki se posveča v prvi vrsti otrokom in družini. Tri stebre v družini podpira... Servisi, ki smo jih našteli, ji marsikdaj ustrežejo, zato ceni njihove usluge. V gospodinjstvu jo bodo razbremenili servisi, ki ji bodo olajšali skrb za otroke in bolne člane družine ter rešili težaškega dela (žehte, večjih pospravljanj v hiši). Najpomembnejše je vsekakor varstvo otrok in nega bolnih. Dokler je mati v tovarni ali v pisarni v skrbeh za otroka, ki je medtem prepuščen samemu sebi, ji skrbi pač ne bo odvzelo »mehanizirano« gospodinjstvo. Otroški vrtec v Kandiji je doslej edina ustanova te vrste v stanovanjski skupnosti, ki je ta problem načela. Vsaj 60 mamic se sproščeno posveča delu, ker vedo, da so njihovi malčki v varnih rokah.

V Kandiji so v sodelovanju z Zavodom za napredek gospodinjstva in z Zavodom za zaposlovanje že poskusili ustanoviti servis gospodinjskih pomočnic. Na razpis se je javilo 16 deklet, ker pa jim niso mogli zagotoviti stalne zaposlitve, so se vse premislile. Tega načrta kandijska skupnost ni opustila, ugotovili so le, da morajo najprej poznati potrebe. S pomočjo Socialistične zveze in hišnih svetov bodo izvedli anketo. Gospodinje bodo povedale: tolikokrat na mesec potrebujem perico, tolikokrat pomočnico za večje čiščenje stanovanja, tolikokrat negovalko za bolnika in podobno. Stanovanjska skupnost bo nato laže ugotovila, koliko gospodinjskih pomočnic in negovalk bi zadoščalo potrebam, in bi lahko določeno število deklet strokovno usposobila. Gospodinja bo nato povedala, kdaj potrebuje pomoč, in jo bo lahko dobila brez večjih težav. Stanovanjska skupnost pa bo k velikemu delu, ki ga je v našem mestu že opravila, dodala še nekaj za kar ji bodo gospodinje posebej hvaležne: razbremenila jih bo skrbi za otroke in bolnike ter jim pomagala pri delu v gospodinjstvu, ki je, kot smo že poudarili, često prav težško.

MILOŠ JAKOPEC

Še dva spomenika

Potrebno je izreči priznanje tudi organizacijam SZDL in Zveze borcev v Suhi krajini, ker so se odločno zavzele za ureditev spomeniških zadev na področju Suhe krajine. Med te naloge spada zlasti urejanje partizanskih grobišč in postavitev spomenikov.

V nedeljo odkriti spomenik v Dvoru pri Žužemberku

Znaten del teh nalog bo urejen letos, kolikor ni bil že do proslave dneva vstaje v Žužemberku.

V okvir te velike proslave sodi tudi **postavitev spomenikov na Dvoru in na Laščah, ki so ju odkrili v nedeljo, 23. julija.** Grob na njivi ob cesti Dvor—Kočevje v vasi Lašče, kjer je našlo zadnje počivališče nekaj deset padlih borcev, je bil dolgo časa kamen spotike, ker je bil često hudo zanemarjen. Sedaj je to urejeno. Petinštirideset padlih borcev je dobilo dostojen spomenik ob cesti. V navzočnosti domačinov in gostov ga je odkril Viktor Vovk z Dvora, pevski zbor Dušana Jereba iz Novega mesta je ob spomeniku zapel več pesmi, prav tako je godba na pihala iz Novega mesta prispevala svoj delež z žalnimi in borbenimi skladbami.

Dvor je bil med vojno važna strateška točka. Tam je most čez Krko, zanj je bilo prelite mnogo krvi. Petinpetdeset domačinov je dalo življenje za stvar revolucije, njihovim imenom pa se je pridružilo še sto eno ime borcev in aktivistov iz drugih krajev naše domovine, ki so prelili kri na Dvoru ali v okolici.

Čeravno je dež lil kot za stavo, se je v nedeljo dopoldne zbralo pred spomenikom lepo število domačinov. Odkril ga je Jože Gosenca, podpredsednik ObLO Novo mesto. Tudi tu sta sodelovala moški pevski zbor Dušana Jereba in godba na pihala iz Novega mesta, prav tako pa pionirji in mladinci z recitacijami. Takoj zatem so predstavniki organizacij in svojci padlih položili vence in cvetje k spomeniku.

Podjetja, ustanove, KZ

in druge naročnike oglasov, uradnih objav, razpisov in obvestil, ki nam dolgujejo večje ali manjše zneske, prosimo, da nam takoj poravnajo svoje obveznosti. Tiskarni v Ljubljani smo dolžni sproti plačevati tiskanje lista, kar nam je zaradi slabega plačevanja naših dolžnikov zadnje tedne onemogočeno. Prosimo vodstva podjetij, ustanov, zadrug in drugih kolektivov, da nam čimprej poravnajo vse zapadle račune.

UPRAVA DOLENJ. LISTA

V drugi dekadi najboljši: pravniki na Otočcu!

Štab lokalnih mladinskih delovnih brigad je na osnovi poročil določil, da se vse brigade, ki delajo v novomeškem okraju, proglasijo za udarne. Najboljša MDB »TONETA TOMŠIČA« je prejela PREHODNO ZASTAVICO.

Mladinska delovna brigada študentov pravnikov je udarna in posebej pohvaljena. Brigadirji na Otočcu so imeli najbolje urejeno brigadno samoupravljanje. II. žužemberška »Jožeta Slaka-Silva« je proglašena za udarno in posebej pohvaljeno. Posebno priznanje je dobila za požrtvovalno popoldansko delo. II. taborniško »Partizanski Bog« je štab lokalnih MDB za požrtvovalno delo in urejeno brigadirsko življenje proglasil za udarno in jo posebej pohvalil, prav tako pa MDB »Toneta Mišiča«, ki dela v Veliki Loki. Rezultate zadnje — tretje — dekade bodo objavili 29. julija. sd

Vesti iz metliške brigade

Večer ob tabornem ognju. V počastitev dneva vstaje so brigadirji pripravili kres na hribčku pri vinski kleti. V svojo sredo so povabili tov. Tončka VERGOTA, enega prvih skojevcev iz Metlike. Pripovedoval jim je o začetkih vstaje v Metliki in prvih sabotažnih akcijah. Lepo jim je prikazal množičen odhod Metličanov v partizane in vse važnejše borbe v okolici Metlike. Nato so brigadirke in brigadirji zaplesali kolo ob zvokih harmonikarja Silveka.

Uspehi mladinske brigade so vidni. Brigadirji so že popolnoma uredili en park, drugega delno. Urejevanje pločnikov lepo napreduje in so z njimi prišli že do središča mesta. V drugem tednu bodo pričeli asfaltirati.

Marijan Špilar: 68.14 m!

Znani novomeški atlet in kandidat za PEA Marijan ŠPILAR je zadnje čase v metu kopja v zelo dobri formi.

Na tekmovanju v Celju je bila preteklo sredo konkurenca zelo močna. Najhujši konkurent Celjan Brodnik, ki je pred kratkim v deseteroboju zalučal kopje preko 70 m, je bil tudi tu glavni favorit. Špilar pa je vse napovedi postavil na glavo. V prvem metu je prestopil, toda že v drugem metu je izboljšal svoj rekord na 66.42 m — za polne 3 metre! Brodnik je bil le nekoliko slabši. Tretji met je bil odličen (66.61 m), spet je bil izboljšan rekord! V četrtem metu je Špilar vrgel kopje 66.40 m, v petem pa še dlje — preko 70 m, žal pa se kopje ni zapičilo in zato met ni bil veljaven. Brodnik je v zadnjem metu napel vse sile, da bi premagal Špilarja. Skoraj bi mu uspelo, saj je zalučal kopje kar 67.23 m. Toda Špilar se mu ni dal. Odličen zalet, hiter sunek in kopje je poletelo preko znamenja, ki je označevalo Brodnikov najboljši met. **Zadnji met mu je prinesel odličen rezultat — 68.14 m in zmago nad enim najboljših deseterobojcev v Evropi in na svetu!** Nov rekord Dolenjske je letos četrti najboljši rezultat v Jugoslaviji!

Izboljšanje rekorda za skoraj 5 metrov je velik podvig in zato lahko Špilarju samo čestitamo. S tem uspehom si je Špilar priboril mesto v reprezentanci LRS, ki bo v soboto in nedeljo v Celju nastopila v troboju republik — Srbija : Hrvatska : Slovenija.

Tekmovanja v Celju, ki je bilo v počastitev 20. obletnice začetka revolucije, sta se od novomeških atletov udeležila še Potrč in Hudetova. Potrč se je spet dobro odrezal v skoku v višino in je delil prvo mesto z ing. Brodnikom (185 cm). Tudi Hudetova je v teku na 800 m zadovoljila. Bila je druga za domačinko Slamnikovo, toda rezultat je bil nekoliko slabši kot v Novem mestu, ko je tekla brez konkurence. Hudetovo so uvrstili v republiško reprezentanco in bo imela v nedeljo lepo priložnost, izboljšati rekord Dolenjske, ki ga je 1959 dosegla na zletu Partizana v Beogradu (2:21,3).

Poleg že omenjenih bo v izbrani vrsti Slovenije nastopil tudi Igor Penko, ki je prav tako v dobri formi in bo skušal izboljšati lastni slovenski rekord v metu krogle (15.49 m). Upamo, da bodo v nedeljo zvečer prišle iz Celja ugodne vesti za novomeško atletiko.

fm

Tik za nami: Celjani!

Zadnje tedne smo zaradi pomanjkanja prostora prenehali objavljati rezultate TT-jevega tekmovanja »Bralci in poslušalci napovedujejo 1, 0, 2«. Tokrat moramo zamujeno nadokraditi, zato se bomo malo povrnili nazaj in opisali, kako je prišlo, da ima naš list tako velik naskok.

Precej naskoka je prispeval že odbojkar **Janko Goleš**, ki je bil med najuspešnejšimi napovedovalci v 26. kolu Športne napovedi. Nato je igralec namiznega tenisa **Pavle Uhl** pravilno napovedal 5 rezultatov in naskok se je zmanjšal za pičli dve točki. K sedanjemu naskoku je največ pripomogla **Stanka DOKL**, kapetan odbojkaric novomeškega Partizana, ki je v 30. kolu (bilo je sorazmerno težko) pravilno napovedala 8 rezultatov in zmagala. Kot kaže, je sreča v napovedovanju v družini, saj je njen mož Slavko prav tako zmagal v 21. kolu in pomagal Dolenjskemu listu na prvo mesto.

V zadnjem kolu je za naš list napovedoval košarkar **Janez Korošec** in je v kolu, kjer je bilo presečenj več kot preveč (kar devet dvojk!), pravilno napovedal 5 rezultatov.

Vrstni red v zadnjem kolu: TT 8 točk, Celjski tednik in RTV po 6, **Dolenjski list**, Slov. Jadran in Večer po 5, Glas 4, Delo in Polet po 3 ter Ljubljanski dnevnik 2 točki.

Generalna razvrstitev:

1. DOLENJSKI LIST 157 točk, 2. Celjski tednik 152, 3. Glas 151, 4. Večer 145, 5. RTV 141, 6.–7. Delo in Polet po 110, 8. TT 138, 9. Ljubljanski dnevnik 137 in 10. Slov. Jadran 121 točk.

V prihodnjem kolu bo naš list zastopal **Milan Zurc**, atlet novomeškega Partizana. Njegova napoved za nedeljo, 30. julija: 2, 1, 1, 2, 1, 0, 1, 2, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1. fm

NK KLADIVAR igra v Novem mestu

Pred dnevi so v Ljubljani žrebali prvo kolo republiškega tekmovanja za jugoslovanski nogometni pokal. Predstavnik našega okraja — novomeški Borec — bo prvo tekmo za pokal igral s celjskim Kladivarjem 20. avgusta ob 16. uri na novem stadionu v Novem mestu. Pričakujemo, da bo tekma borbena in zanimiva. — af

Nogometaši Triglava v Novem mestu

Od 1. do 13. avgusta bodo v Novem mestu trenirali nogometaši ljubljanskega Triglava. Odigrali bodo nekaj prijateljskih tekem in se tako pripravljali na tekmovanje v slovenski conski ligi.

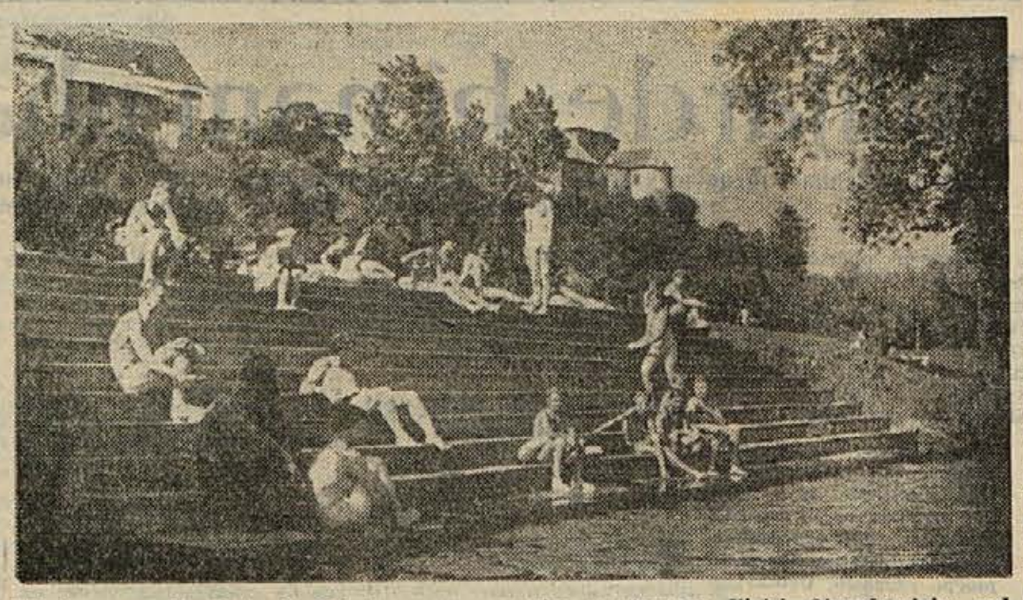

Takole so uredili dostop h Kolpi v novem camping prostoru na Vinici. Okrepčevalnica pod viniškim gradom nudi vedno sveža okrepčila in prijetno senco, komur je na velikem travniku ob reki pretoplo... — Obiščite Vinico in prijetno Kolpo!

Razgibano delo mladih

S seje občinskega komiteja LMS v Metliki

Na razširjeni seji občinskega komiteja LMS so 13. julija obravnavali več pomembnih vprašanj, tako o novih gospodarskih ukrepih, klubih mladih proizvajalcev, mladinskih delovnih brigadah in organizacijskih vprašanjih. Ker je dosedanji predsednik občinskega komiteja LMS Janez DRAGOŠ prevzel novo dolžnost, je komite izvolil novega predsednika. To funkcijo je prevzel Slavo PREVALŠEK, ki je bil dosedaj predsednik metliškega mladinskega aktiva.

O novih gospodarskih predpisih, o političnih problemih, o uresničevanju novega sistema delitve dohodka v gospodarstvu, zdravstvu, prosveti in kulturi je poročal na seji Janez DRAGOŠ. Mladina v občini še ni našla svojega mesta v tej dejavnosti. Ponekod menijo, da je dovolj, če se mladina vključi v delo sindikata.

Klubi mladih proizvajalcev so zelo pomembni, predvsem zato, ker je industrija na našem področju zelo mlada in bodo prav KMP usposabljali kadre, posebno sedaj, ko so začeli veljati novi gospodarski ukrepi. V KMP v tovarni »Beti« se je vključilo čez 30 mladincev in mladink. Organizirali so več predavanj in razgovorov o proizvodnji, proizvodnem procesu, svetovnem tržišču in novih gospodarskih instrumentih. Vodstvo podjetij in sindikalna organizacija KMP zelo pomagata. Čeprav je KMP v Novoteksovem obratu v Metliki pripravil bogat program za delo, ga v glavnem ni uresničil, ker niso imeli prostorov. K sodelovanju so pritegnili tudi starejše. Mladi na se za novo obliko dela zelo zanima. Vse kaže, da bosta obe kluba v jeseni še bolj delavna, čeprav sta bila osnovana šele pred nekaj meseci.

Velik uspeh komiteja je, da je organiziral lokalno delovno akcijo, ki zelo dobro uspeva. Nekaj mladincev se je udeležilo zvezne delovne akcije spodnjih mladi, nekaj pa se jih je javilo za jesen. — Reči je treba, da je bilo delo aktivov in komiteja uspešno, čeprav nismo dobili povsod potrebne pomoči starejših.

Lepa pobuda novomeškega Fotokluba

Po uspeli medklubski razstavi fotografij so člani novomeškega fotokluba priredili izlet po znanih partizanskih krajih v novomeški občini. Na zadnjem sestanku so namreč sklenili, da bodo do letošnje jeseni pripravili album slik spomenikov NOB ter organizirali posebno razstavo, ki bo prikazala dejavnost kluba. V ta namen so speljali izlet skozi Birčno vas, Laze, Sušice do Dolenjskih Toplic, od tam pa po partizanskem Rogu in ob Krki do Lašč nad Dvorom, kjer je bila njihova zadnja izletniška točka.

Kjerkoli so se ustavili, so slikali naravno in tekmovali za najboljši fotografski posnetek partizanskega kraja in spomenikov NOB. Fotografirali so veliko, čez čas pa bodo uspele slike prikazali na oglasni deski fotokluba v Novem mestu. V kratkem bodo priredili drugi izlet in želijo, da bi se ga udeležilo čimveč ljubiteljev lepe fotografije.

-trm-

Srečanja na žužemberškem slavju

22. julija, na dan spominske slavnosti v Žužemberku, je Okrajna zveza za telesno kulturo v Novem mestu s sodelovanjem TVD Partizan iz Žužemberka organizirala v Žužemberku tekmovanje v odbojki in kegljanju. Sodelovalo je 8 odbojkarskih moštev in 7 kegljaških. Odbojkarji so igrali na dva dobljena seta, v moštvu kegljačev pa je smelo nastopiti največ 6 članov.

Rezultati v odbojki: I. skupina: **Sevnica : Brestanica 2:0, Trebnje : Žužemberk 2:1, Žužemberk : Brestanica 2:0, Trebnje : Sevnica 2:0, Trebnje : Brestanica 2:0, Žužemberk : Sevnica 2:1**; II. skupina: **Krško : MDB Jože Slak 2:1, Novo mesto (mladinci) : Straža 2:0, Krško : Novo mesto (mlad.) 2:1, Krško : Straža 2:1, Straža : MDB Jože Slak 2:0 in Novo mesto (mlad.) : MDB Jože Slak 2:0.**

Za prvo mesto sta se pomerili moštvi Trebnjega in Krškega. — Zmagalo je **Trebnje** z 2:1. Tretje mesto so zasedli **novomeški mladinci**, ki so premagali Žužemberk z 2:1. Ker se je hkrati odvijalo tekmovanje za pokal »Krajevni praznik Žužemberka«, sta igrala še Krško in Žužemberk (2:0 za Krško).

Spominski pokal so za vedno dobili Trebanjčani, razen tega pa so vsa prva moštva dobila praktične nagrade in diplome.

Rezultati v kegljanju: **1. KK Rudar — Kanižarica 241 kegljev, 2. KK Železničar (Nm) 213, 3. KK Pionir (Nm) 210, 4. KK Gorjanci (Nm) 198, 5. Celuloza — Krško 193, 6. KK Dolenjske Toplice 186 in 7. KK Krmelj 185 kegljev.**

Spominsko plaketo Okrajne zveze za telesno kulturo si je v trajno last priboril KK Rudnik iz Kanižarice. Dobil je še praktično nagrado, prva tri moštva pa tudi diplome.

Vsi tekmovalci so bili požrtvovalni in borbeni: tekmovanje je potekalo v najlepšem redu.

Mladinski mnogoboj: pričakovali smo večjo udeležbo, žal pa brigade niso postavile ekip zaradi utrujenosti.

Mladinci so tekmovali v metu krogle, skoku v daljino z mesta in v vlečenju vrvi. — **V metu krogle** (5 kg) je zmagal **Jože Košmrlj** (NM) 14.40 m pred Slavkom Kotarjem (Leskovec) 12.50, Ivanom Tomšetom (Brež.) 12.00, Jožetom Milerjem (Crnomelj) 11.10 m, Janezom Gladkom (Crnom.) 11.00 m. **Skok v daljino z mesta: 1. Ivan Tomše (Brež.) 2.94 m, 2. Jože Košmrlj (N. m.) 2.79 m, 3. Jože Olovič (Sevn.) 2.78 m, 4. Stane Mavrin (Crnom.) 2.75 m, 5. Slavko Kotar (Lesk.) 2.66 metra. V vlečenju vrvi** je ekipa Leskovca zmagala nad Črnomljem s 3:0.

Končni vrstni red v konkurenci posameznikov: 1. Jože Košmrlj (N. m.) 27 točk, 2. Ivan Tomše (Brež.) 26 točk, 3. Slavko Kotar (Lesk.) 23 točk, 4. Stane Mavrin (Crn.) 19 točk, 5. Jože Miler (Crn.) 15 točk.

V ekipnem tekmovanju je zmagala ekipa **Leskovca** (Kotar I. in II., Klemenčič, Grozina, Božič, Dernač) s 113 točkami pred Črnomljem (Mavrin, Miler, Gladek, Zlover, Jevček, Omanović) 72 točk.

Kegljanje JESENICE : PIONIR 4896:4761

V soboto, 15. julija, je bila na Jesenicah četrtfinalna kegljaška tekma za pokal Jugoslavije med republiškim prvakom Jesenicami in Pionirjem (Novo mesto) v disciplini 6x200 lučajev. Po pričakovanju je zmagala ekipa Jesenic z rezultatom 4896:4761, to je z razliko 135 kegljev. Kegljači Pionirja so dosegli naslednje rezultate: Mrzlak 861, Vesel 815, Legiša 812, Barbič 791, Romih 751 in Židanek 731 kegljev. Odlično je kegljal Mrzlak, ki je dosegel najboljši rezultat tekme in premagal vse Jeseničane na njihovem kegljišču. (en)

V soboto balinarska tekma Ljubljana : Novo mesto

V počastitev dvajsetletnice vstaje bo v soboto, 29. julija, ob 16.30 na igrišču Kurilnice balinarska tekma reprezentanc Ljubljane in Novega mesta. V reprezentanci Ljubljane bodo nastopili trije člani državne reprezentance: Petrovčič, Loboda in Turk. To bo edinstvena priložnost, da vidimo kako igrajo najboljši balinarji. Po odigrani tekmi bo v Kurilnici tehnični in sodniški seminar, katerega bo izvedel Odbor za balinanje Slovenije. Udeležili se ga bodo vsi balinarji našega okraja (en)

Čedalje manjše

Ameriška družba RCA je začela proizvajati za trg radijski sprejemnik, ki je velik kot kocka sladkorja. Ta »pritlikavček« — trenutno najmanjši radijski sprejemnik na svetu, odlično sprejema vse postaje na kratkem valu.

Trening najboljših igralcev namiznega tenisa

Namiznoteniška zveza Slovenije je sprejela ponudbo novomeškega TVD Partizan, da bi letošnji trening najboljših igralcev namiznega tenisa v Sloveniji izvedli v Novem mestu. **Tako bo od 7. do 19. avgusta v Novem mestu zbrana vsa namiznoteniška elita Slovenije in sicer 11 članov in članic ter 18 mladincev in mladink.**

Trening bo v obeh telovadnicah — v osnovni šoli in gimnaziji — na 8 mizah. To bo lepa priložnost za novomeške igralce in igralke, da obogatijo svoje znanje, saj bodo lahko prisostvovali vsem treningom in na njih tudi sodelovali.

Mladinske brigade na ljubljanski in žužemberški proslavi

Pred veliko republiško proslavo v Ljubljani so se v Novem mestu zbrale tri mladinske brigade, zvezne in lokalne. V petek, 21. julija popoldne so z zastavami in zelenjem odkorakale na novomeško železniško postajo, od koder jih je popeljal posebni popoldanski vlak proti Ljubljani. — Naslednji dan so se brigadirji udeležili svečanosti v Žužemberku, priključili pa so se jim še brigadirji drugih brigad. Med veliko množico je bilo v Žužemberku opaziti modre brigadirske obleke. Z vseh okrajnih delovišč je prišlo čez 300 brigadirjev. sd

Športne vesti iz Metlike

Športno življenje v Metliki zaživi šele na poletje, medtem ko je v ostalih letnih časih mrtvilo.

V okviru proslav 20-letnice vstaje so se metliški športniki dogovorili z Ozljem za več prijateljskih srečanj. V prejšnjem mesecu so Metličani gostovali v Ozlju, medtem ko so to nedeljo bili športniki iz Ozlja gostje Metličanov. Pomerili so se v petih panogah. Povsod so zmagali Metličani, le v nogometu je bil neodločen rezultat. Metliške ekipe so bile sestavljene iz brigadirjev in ostalih Metličanov.

Mali rokomet: rokometaši so zmagali z rezultatom 17:10 (13:3); najboljši igralec je bil Tone VRTAČNIK, ki je zabil osem golov, a Tone TOMC je odlično branil.

Odbojka: 2:1. V prvem setu je kazalo, da bodo izgubili domačini. Tuda že v drugem setu so Metličani uredili svoje vrste in z lahkoto premagali zelo borbene Ozaljčane.

V namiznem tenisu (3:0) in šahu (3,5:1,5) zmagi domačinov nista bili ogroženi. V namiznem tenisu je posebno učinkovito igral brigadir Stane PLAVEC.

Nogomet: 1:1 (1:0). Ker domačini niso imeli kompletne opreme, je bila borba zelo otežkočena in nevarna. Vendar so Metličani povedli že v prvem polčasu, toda v drugem so Ozaljčani dali gol in tako je ostal rezultat do konca igre nespremenjen.

Pri vseh športnih srečanjih je bilo razmeroma precej gledalcev, ki so bodrili svoje igralce. Takšnih srečanj bo še več. Jad

Prometna vzgoja v Cerkljah

Vsak dan beremo v časopisih o nesrečah na cestah. Vzroke teh poznamo, trudimo pa se, da bi jih preprečili. Po šolah smo vsak teden posvečali nekaj časa prometni vzgoji našim pionirjem.

V Cerkljah so vsi razredniki prometni vzgoji posvečali veliko pozornost. Pionirji vedo, da nastajajo nesreče zaradi neprevidnosti. Razen tega imamo v Cerkljah že dve leti prometni krožek. Lani je za prometno značko AMZJ III. stopnje opravilo izpit 50 pionirjev, letos pa za značko tretje stopnje 49 in za značko druge stopnje 28 pionirjev. Pionirji so tega uspeha zelo veseli in si hočejo pridobiti legitimacijo in prometno značko prve stopnje.

Šolskega pouka je konec, namesto pionirjev pa prihaja v šolo v Cerkljah 60 deklet in žena. Od časa do časa prinajajo v šolo tudi modelarji.

Dekletom in ženam se je končno le uresničila dolgoletna želja. Socialistična zveza je organizirala krojno-šiviljski tečaj. Začetek je pokazal, da dekleta zelo zanimajo krojaška dela, saj vestno in natančno rišejo kroje. SZDL se zahvaljuje upravi šivalnih strojev MIRNA, da je z razumevanjem upoštevala naše želje in poslala v Cerklje učiteljico za krojna in šivalna dela Ivanko Vranešič.

— at

Iz Kota pri Semiču

Mladinski aktiv v Kotu pri Semiču je bil pred letom dni med najboljšimi v črnomaljski občini, potem pa je delo nekako zastalo. Pred kratkim se je mladina v Kotu zbrala in se s sekretarjem obč. komiteja LMS pomenila o novih načrtih in delu. Prihodnji mesec bodo pripravili veselico, za jesen bodo študirali primerno igro in se pripravljali tudi za druge nastope. Z dobičkom od veselice in igre bodo kupili električni gramofon in razne športne potrebščine. Zmenili so se tudi, da bodo priredili več izletov, na jesen pa mladinske plese.

Zvonko Tkalec

Odbojkarji in šahisti v Sevnici so tekmovali

■ Pred dnevi je bil v Sevnici odbojkarski turnir za pokal Občinskega sindikalnega sveta. Za prireditev, ki so jo organizirali v počastitev 20-letnice ljudske revolucije, so se prijavila moštva sevniške Kopitarne, mizarske produktivne zadruge, občine in sindikalne podružnice splošnega trgovskega podjetja. Prvo mesto in pokal je osvojila ekipa Kopitarne, ki ni izgubila nobene igre. Zanjo so igrali: Kozamernik, ki je bil najboljši igralec na turnirju, Rautar, D. in M. Flisek, Mlakar ter Zanič. Pokal je zmagovalcem predal podpredsednik Občinskega sindikalnega sveta Miha Senica.

■ 20. julija je bil v kolodvorski restavraciji šahovski brzoturnir Svobode iz Sevnice. Prireditve se je udeležilo 11 šahistov, igral pa je tudi Boris Debeljak iz Krmelja. Prvo mesto je zasedel Jože Maurer, ki je izgubil samo z Mrvo. Rezultati: 1. Jože Maurer 9 točk, 2. inž. Franc Mrva 8,5 točke, 3. Janko Blas 7, 4.–5. Jože Timer in Boris Debeljak 5,5, 6. Edi Rautar 4,5, 7.–9. Dušan Brelih, Ludvik Žuraj in Aleksander Hvorostanski 4 točke itd. J. B.

Navdušenje v brigadi »TONETA TOMŠIČA« na Otočcu

Tisti dan se je minerski pozdrav brigadirjev, ki so se vrnili s proslave v Ljubljani in Žužemberku, glasneje kot navadno razlegal po Otočcu. Ljudje s trase niso skrivali veselja. Vsak je hotel sam prebrati: Prva študentovska delovna brigada »Tone Tomšič« dobi naziv najboljše lokalne mladinske delovne brigade v okraju Novo mesto in prehodno zastavico za drugo dekado.

Navdušenje je bilo veliko. In še je odmeval brigadirski ho-ruk za naziv udarne, za naziv specialno pohvaljene ter za naziv pohvaljene brigade.

To je bilo priznanje. Za brigado ljubljanskih študentov pravnikov. Za njihovo delo na trasi.

Vsak dan gredo na šiht. Čez Krko, po razjedenih in počrnelih deskah, kjer njihovi koraki zamolklo udarjajo v jutranji mir. Razidejo se po trasi in zamahnejo. S krampi, sekirami, lopatami. Toličejo po rdečkasti ilovici. Rujejo korenine, ki se jim, zarasle boko v zemlji, trdo upirajo. Razbijajo skale in panje.

Ustvarjajo. Cesto, po kateri bodo vozili Podgorci. Cesto, ki ji povezala v skupno boju z zemljo in skalami, s katere bodo odšli z njimi nova spoznanja, spomini na žulje, na oznojene braze na v delu skovano tovarištvo.

Kmalu bodo utihnili udarci njihovih krampov, sekir in lopat. Brigadirji bodo odšli. Trasa bo sprejela nove graditelje. Morda bo kdo od njih ekoč vrnil semkaj. Počasi bo šel čez most in po cesti skozi gozd. Ta cesta, si bo rekel. Cesta brigadirskih žuljev žuljev tistih, ki so prišli za nami. Mi smo jo začeli graditi, tamle. Postal bo in misli mu bodo ušle nazaj. Do tistega poletnega dne julija 1961, ko je prvič zamahnil s krampom, in do vseh dni, ko gradil — to cesto.

DRAGO MIROŠIČ

Obisk v neurju

Na tabornem prostoru v Želebeju pri Metliki je tudi letos živžav. Novomeški taborniki, ki vsako leto taborijo na tem lepem prostoru, imajo letos v načrtu dva tabora. Trenutno tam tabori četa »Zelenih otokov«. Ko smo prišli do njihovega tabora, so se nad Metliko že nabirali gosti temni oblaki, ki so obetali poslabšanje lepega vremena.

Ob prihodu v tabor sta nas prijazno sprejela starešina Jože Gričar in načelnik Marko Grein. Takoj so nam postregli z malico, nato pa smo se vsedli k pogovoru. Nenadoma nas je prekinil močan sunek vetra, ki je že dvignil prve šotore. Na sosednjih drevesih je začelo lomiti veje in hitro smo si dobili zavetišče v starem mlinu ob tabornem prostoru. To je bilo nekaj za mlade tabornike! V samih kopalkah so z navdušenjem skakali s kladivi v rokah in zabijali količke, da bi šotori kar najbolj trdno stali. Nekaterim šotorom je kar polomilo ogrodja, prazen šotor, za katerega se ni nihče zavzel, pa je kar podrlo in skoraj odneslo. Mi smo precej neprizadeto gledali ta direndaj, vendar se je nenaden sunek vetra »spomnil« tudi nas. Veter je dvignil našo malico in nekaj trenutkov kasneje so že leteli kosi kruha in sira po starem mlinu. Skoraj hkrati smo zagledali uboge kuharice, ki niso vedeli, ali naj bi držale svoj šotor ali pazile na hrano. Takrat pa je že začel veter raznašati po taboru menažke in tako je bil hrup popoln. Kmalu je naliv ponehal in veter je začel izgubljati svojo moč.

Mladi taborniki so bili skoraj razočarani, ker je vse skupaj tako hitro minilo. Popravljali so šotore in si na ves glas pripovedovali svoja junaštva ob neurju. Bili so tako zaverovani v pripovedovanje, da bi skoraj pozabili na kosilo, ki je bilo zares odlično. S takim kuhanjem delata kuharici Erika in Stanka lepo reklamo za Gospodinjsko šolo v Novem mestu. Najedli smo se do skrajnih meja in tudi mladi taborniki in tabornice so se kar s trudom zavlekli k počitku pod šotore.

Vendar ni bilo dolgo tišine. Kmalu so začeli spraševati, če bo že kopanje. Še predno se je dobro zaslišal žvižg dežurnega, so najbolj navdušeni že poskakali v toplo Kolpo. Tudi mi smo se malo namočili, nato pa smo se počasi napravili, da bi odšli. Še prej so nam postregli z malico, Erika in Stanka pa sta se celo opravičevali, da je bilo pravzaprav slabo kosilo. Ob teh besedah smo lahko samo zavidali mladim tabornikom, ker imajo tako dobro hrano.

Ko smo odhajali, so se slišali s Kolpe veseli vzkliki. Taborjenje gre počasi proti koncu in treba je izkoristiti vsako sončno urico. Razen učenja, urjenja v veščinah in izletom ter delu v naravi posvečajo taborniki precej časa kopanju in plavanju.

-kj.

Po poteh partizanskih brigad do Urha

Okrajna brigada Vinka Paderšiča, ki so jo formirali v Novem mestu, je nekaj dni pred republiško proslavo dneva slovenske vstaje odšla na partizanski pohod proti Urhu pri Ljubljani. Ko je sprejel še brigade, ki so tja prikorakale iz drugih krajev, je udeležencem pohoda govoril narodni heroj Jože Borštnar. Mladinci in borci, ki so brigado sestavljali, so zatem krenili proti Ljubljani.

Brigada novomeškega okraja je šla skozi kraje, ki se jih mnogi borci spominjajo iz NOB (Metnaj, Temenica, Lipoglav, Polica, Orle itd.). Na čelu so šli v partizanskih uniformah borci TONE STANIŠA, LADO STIBRIČ, FRANC SOMRAK, MARTIN KOŽELJ in FRANC KOPIČ. Mladinci in mladinke, ki so šli za njimi, so bili vedno razpoloženi, spotoma pa se je brigadi pridružil še harmonikar. V vaseh, kjer so se ustavili, so jim domačini-borci pripovedovali doživljaje iz svojega partizanstva. »Vsakdo se danes najraje spominja lepega,« je povedal kmet iz Metnaja, ki je bil v Gubčevi brigadi.

Za mladince in borce je bil pohod doživetje, za mlade ljudi pa tudi koristen. Kaže, da bo treba take pohode še večkrat organizirati, saj so mladi ljudje slišali pristne doživljaje, ki jih ni še nihče zapisal.

SLAVKO DOKL

Oddih brigade v Metnjaju

Prve priprave na letošnji teden otroka

Jugoslovanske pionirske igre, ki so pričele 29. novembra lani, so močno poživile delo pionirjev na vseh naših šolah pa tudi delo ostalih družbenih organizacij, ki so pionirjem v njihovi veliki akciji pomagale. V prvem obdobju, ki je že za nami, so pionirji dosegli mnogo uspehov pri proučevanju in spoznavanju krajevne zgodovine. Jugoslovanske pionirske igre bodo končane za letošnjo Novoletno jelko. V obdobju, ki je še pred nami, bodo pionirji spoznavali današnjo stopnjo razvoja svojega kraja in pri tem pridobili mnogo vsega, kar jim bo omogočilo, da bodo laže dojeli veliko vsebino našega družbenega razvoja in se pozneje, ko bodo odrasli, laže vključili vanj.

Večji del pionirskih odredov po naših šolah je dokaj aktivno sodeloval v dosedanjem delu pionirskih iger, čeprav je še nekaj takšnih, ki niso storili mnogo. Sami pionirji gotovo ne zmorejo vsega, zato je nemalokrat potrebna izdatna pomoč vodstev DPM in ostalih družbenih organizacij. Počitnice že potekajo, čez dober mesec dni bodo pionirji spet napolnili šole. Omogočimo jim prijetne počitnice z organiziranjem raznih kolonij in če ne gre to, s prirejanjem občasnih izletov v razne kraje. V občinah Videm-Krško, Sevnica, Brežice in Novo mesto so s sodelovanjem Partizana, tabornikov, RK, gasilcev in s pomočjo kolektivov ter ljudske oblasti uredili vrsto kolonij za najmlajše. V podeželskih središčih, kjer ni dovolj sredstev, lahko izpolnimo vrzel s prirejanjem izletov, ki bi jih vodili visokošolci. Šole naj vsaj ob nedeljah odpro svoje učilnice in omogočijo pionirjem, da bodo spremljali televizijske programe ter napolnili športna igrišča pri šolah z veselim vrvežem.

Okrajni odbor DPM pripravlja s pionirsko komisijo v času od 1. do 14. avgusta na prostoru Tabora Sutjeska pri Dolenjskih Toplicah **taborjenje vseh načelnikov pionirskih odredov v našem okraju.** Tabor bo nosil naziv »Tabor 20-letnice vstaje«. Pionirji, načelniki odredov iz 74 šol, bodo na seminarju v taboru spoznali koliko raznovrstnih oblik dela lahko ožive pionirski odredi: kulturnoprosvetno delo, šah, lutkarstvo, pionirske zadruge, podmladek RK, taborništvo, šport in vrsto drugih dejavnosti.

Tabor bo vodil pionirski tabrešinski svet, izdali pa bodo tudi svoje glasilo. Priredili bodo več izletov v okoliške partizanske kraje, zlasti pa na ROG. Pionirji iz osnovnih šol v vsem okraju naj v času »Tabora 20-letnice vstaje« pri Dolenjskih Toplicah pohite na obisk k svojim načelnikom! Občinska vodstva DPM naj poiskusijo dobiti sredstva za takšne izlete pri kolektivih in pri SZDL. »Tabor 20-letnice vstaje« naj postane cilj številnih pohodov in izletov pionirjev iz vsega okraja.

List »Kurirček« spremlja dejavnost pionirjev v Sloveniji v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger. Odbori DPM naj omogočijo vsem šolam, da bodo list naročile. Šoli v Tržišču v Sentrupertu sta list odklonili, kar gotovo ni prav!

Vse delo in vso skrb DPM za pionirske igre v letošnjem letu lahko smatramo kot pripravo na teden otroka. Še posebej pa naj pripravijo vse organizacije DPM v okraju redne in občne zbore, ki bodo v tednu otroka. Že zdaj naj zbirajo gradivo, ki ga bodo občni zbori predvsem na naj pretresli, predvsem na naj pomembnejše skrbe, da bo skrb za mladino postala skrb vseh družbenih organizacij in vse družbe. Občina je bila vodstva SZDL naj v tednu otroka skličejo poseben posvet vseh organizacij, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine.

M. TRATAR

Sprehod po Metliki

kulturno-športni akade- ki jo je organiziral prijalni odbor za proslavo ničarjev, je bilo v domu zana čez 200 ljudi. Gle- sta najbolj zanimali točviganje uteži in judo, če- Metliki še ni bilo. Nasto- e železničarje je pozdra- odpredsednik ObLO tova- r. Gojko Jug. Ob tej pri- sti so železničarji tudi li darila mladinskemu u v Metliki.

unija je bila v Metliki in ci kratka, toda huda ne- . Pri avtobusni postaji v ki je nastala manjša po- , ker niso odtočni kanali v tako kratkem času ti vse vode. Zaradi strele, udarila v transformator- ostajo na Jugorju, je zgo- treha na transformatorju, aslednji dan so okvaro vili in prebivalci teh kra- iso ostali dalj časa brez električnega toka. Med neurjem je padala tudi toča, ki pa ni posebno škodovala kmetijskim pridelkom. V nekaterih sadovnjakih pa je vendarle veliko škode.

■ **Gradnja pekarne dobro napreduje.** Zgradili so že kletne prostore in pritličje, kjer bo pekarna in prodajalna kruha; zgradili bodo še dve nadstropji, kjer bodo štiri družinska stanovanja. V letošnjem letu bo zgradba v surovem stanju končana. Gradi jo gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta.

■ Metlika je staro mestece. V zadnjem času so se prebivalci sami malo zanimali za lepši videz Metlike. Na ta račun je bila že večkrat izrečena ostra kritika, toda prebivalci se vseeno prav malo zanimajo, kaj raste okoli njihovih hiš. Vendar je opaziti pri nekaterih ljudeh dobro voljo: pred kratkim so hiše na novo prebarvali, kar bo vsekakor olepšalo mesto. Posebno pohvalo zasluži v tem pogledu tov. Martin CRNUGELJ, ki je zelo lepo uredil okolico okrog hiše. Tu se namreč marsikateremu potniku ustavi pogled na cvetličnih gredah pred hišo. Ako bi se vsi tako potrudili, bi Metlika postala en sam cvetlični nasad.

Ni dvoma, da je za slabo stanje krivo dejstvo, da turistično-olepševalnega društva, ki je bilo pred leti zelo aktivno, sploh ni.

■ 19. julija je bila pri tovarni Beti registracija tovornih in osebnih avtomobilov. Registriranih je bilo okoli 30 avtomobilov, ki so dobili nove tablice.

■ Že pred dnevi so začeli pri tovarni »Beti« urejati nov vhod. Hkrati so začeli s pripravami za gradnjo novega cestišča do tovarne.

■ Prebivalci Gradca že dve leti nimajo filmskih predstav. Pred kratkim je kino podjetje iz Metlike montiralo aparaturo v prosvetnem domu. Kmalu bodo začeli predvajati filme.

Parkirni prostor za avtomobile pri Gospodični

Zaradi vse večjega obiska lepih in vabljivih Gorjancev se je pri Gospodični zelo povečal promet z avtomobili vsen vrst. Zato je sklenilo Planinsko društvo urediti parkirni prostor v bližini koče »Vinka Paderšiča« za približno 20 osebnih avtomobilov. K temu je pripomoglo turistično društvo z denarjem, a tovarna zdravil »KRKA« bo posodila kamion za prevoz peska, s katerim bomo prostor nasuli. Upamo, da bo prostor urejen že v kratkem, najpozneje pa do srede avgusta. -bil

Na mnoga leta!

Včeraj je **Ana Florjančič** iz Otočca pri Novem mestu praznovala petdesetletnico. Rodila se je v Rupenovi hiši v Mirni peči in ostala vse življenje prava hči Rupenove mame. V letih revolucije je kot organizator in aktivist OF delala na šentpetrskem področju. Organizirala je, pomagala, delala in ni odnehala niti takrat, ko se je leta 1943 v Šentpetru naselila posadka nemških okupatorjev in domačih izdajalcev. Nešteto pisem, pošt, obvestil in raznega materiala za partizane je šlo skozi njene roke.

Po osvoboditvi je nadaljevala z delom. Bila je pobudnik za ustanovitev Kmetijske delovne zadruge »Dan zmage« v Šentpetru. Z vsem svojim imetjem je kot prva postala njen član. Premalo je prostora, da bi našteli množico akcij, v katerih je sodelovala. Dolga leta je bila članica Okrajnega odbora AFŽ v Novem mestu, predsednica Okrajnega odbora žena zadružnic in članica Glavnega odbora zadružnic Slovenije. Vsa leta po vojni smo jo poznali kot neutrudno delavko v organizaciji OF in pozneje SZDL ter v organizaciji RK. Kot delegatka se je udeležila mnogih republiških posvetovanj in konferenc žena, z našo delegacijo zadružnic pa je potovala tudi na Dansko. Ana Florjančič je lik preproste, delovne, pa tudi odločne kmečke žene, ki noče zaostati za razvojem.

Hkrati z vsem tem je bila tudi žena in vzorna mati številne družine. Sest otrok je vzgojila v zavedne državljane. S svojo razgledanostjo in visoko politično zavestjo je mnogo pripomogla k razvoju socialistične misli in naprednega kmetijstva v svoji okolici. Bila je organizator mnogih gospodinjskih in drugih tečajev ter številnih predavanj in hkrati najboljša svetovalka vaških žena.

Včeraj je v krogu svojih hčera in sinov ter vnukov praznovala petdesetletnico življenja. Pridružujemo se čestitkam njenih dragih ter mnogih, s katerimi je sodelovala, in ji želimo vsega dobrega, predvsem pa počitka, ki ga je gotovo zaslužila.

Na mnoga leta!

90 let Kodričeve mame

Julija je v Podbočju praz- 90-letnico življenja Janeza Kodrič, partizanska Ta dan jo je obiskala cija, ki so jo sestavljali

SZDL, ZK, RK in ZB, so se pridružili tudi zdravstvene postaje. Marjete Kodrič je bil oša in je umrl že 1937. žini pa je bilo petero tri hčere in dva sina, erih je eden umrl s ki leti. Njeno življenje, je Marjeta povedala, ni ko. Zdaj, v visoki sta- ivi Kodričeva mama rki Pepci, ki so ji 1941 ustrelili moža.

Med okupacijo je bila Kodričeva družina zelo zavedna in je, kolikor je mogla, pomagala partizanom. 1944 je Kodričeva mama igubila drugega sina. Padel je v partizanih. — Mama Marjeta in hčerka Pepca sta članici OF oziroma SZDL od 1942.

Delegacija je mami Marjeti, ki je še precej razpoložena, čeprav že bolehna, zaželela 100 — letnico in jo obdarila.

—SKI

V nedeljo nas vabi Semič

V Semiču se vneto pripravljajo na komemoracijo ob odkritju spominskega kamna in skupnega grobišča na pokopališču Duh- Sela pri Semiču, ki bo v nedeljo, 30. julija, ob 9. uri dopoldne. Spominski kamen je po načrtu inž. Hanzljeve izoblikovalo podjetje Marmor iz Gradca. Na kamnu je nad imeni vklesano posvetilo: BORILI STE SE PROTI SMRTI, NASILJU, KRIVICI IN LAŽI ZA MIR, ZA RESNICO IN LUČ — OSTANITE, MRTVI, NA STRAŽI! Posvetilo je sestavil pesnik Lojze Krakar, semiški rojak. Kolektiv IEV je pomagal urejati pokopališče in pripravljati teren za skupno grobišče, vaščani Kašče pa so s prostovoljnim delom uredili pot iz Kašče do pokopališča. Delali so od jutra do noči, dokler niso v četrtek, 20. julija, poti popolnoma popravili. Zato zaslužijo vso pohvalo. Na dan komemoracije bo pel pevski zbor »Tine Rožanc« iz Ljubljane, ki ga vodi Belokranjec znani pevovodja Franc Milek-Branko, direktor glasbene šole v Ljubljani.

Krajevni odbor ZB v Semiču se zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri urejanju grobišča in poti, zlasti pa kolektivu IEV v Vrtači ,obratovodji LOVKU, delovodji Jožetu KOČEVARJU, vaščanom Kašče, vaščanom Sel pri Semiču, vsem, ki so se udeležili prostovoljnih akcij. Zahvaljujemo se obratovodji elektro obrata v Črnomlju in rajonskemu monterju Elektra v Semiču in vsem, ki so si prizadevali, da bi se kar najprimerneje oddolžili padlim borcem.

V Dobrniču smo zvedeli

ido je dobrniško doli- adela ukinitev avtobu- ze s Trebnjem in No- estom. Podjetje »Gor- naj bi progo obnovilo iko, da bi avtobus vo- krat na teden.

levizor, ki so ga kra- rganizacije s pomočjo avile proti koncu pre- leta, ima vedno dovolj alcev. Najbolj so obi- oddaje »Spoznavajmo domovino«. Nedavno je na taki oddaji nastopil in zmagal mladinec domačin Stanko Novak. Ta je zmagal že na dveh takšnih oddajah.

● **Množične organizacije** se že pripravljajo na praznovanje krajevnega praznika v oktobru, ki bo hkrati praznovanje 20. obletnice vstaje. Pripravljajo pa se tudi na proslavo dneva vstaje v Žužemberku. Za ta dan bodo posebno poskrbeli za olepšanje kraja in izobešanje zastav, ker bo mnogo udeležencev te proslave potovalo skozi njihov kraj.

● **Svojevrstno reklamo** si dela tukajšnja gostilna z odpadlimi zamaški od steklenic kokt in piva. Le teh je vedno polno na cesti pred gostilno. To kazi podobo gostilne in kraja. Nič kaj koristni niso ti zamaški za bosonogo mladež in za pnevmatike motornih vozil, ki vedno v večjem številu vozijo skozi Dobrnič. Kako bi bilo, če bi svoje odpadke metali na cesto še ostali obrtniki, kot mizar, čevljar, krojač itd.? D. Č.

☐ **Na zadnji seji turističnega društva v Dolenjskih Toplicah** so se zavzeli za popravilo cestne škarpe, zaradi katere se je porušila tudi ograja. Cesto proti Podturnu bi bilo treba asfaltirati, ker se dviga prah okrog zdravilišča. Gospodarje bodo še enkrat opozorili, naj očistijo hišna pročelja in hiše okrasijo s cvetjem. Kdor bo najlepše uredil svoj dom, ga bodo nagradili. Nastavili so delavca, ki bo odstranjeval odpadke, ki jih zapuščajo kopalci ob svojih avtomobilih. Na sploh pa urejajo poti in steze okrog kopališča. Popraviti bi morali most čez Sušico, ki vodi v park in prepovedati vožnjo z dvokolesi po stezah v njem.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 27. julija: **Dan vstaje Hrvatske.**
Petek, 28. julija: **Zmago**
Sobota, 29. julija: **Marta.**
Nedelja, 30. julija: **Krilan.**
Ponedeljek, 31. julija: **Ignac.**
Torek, 1. avgusta, **Ljubica.**
Sreda, 2. avgusta: **Bojan.**

ČESTITKA

Jožetu Boškinu, podpredsedniku ObLO na Jesenicah, želijo za 50. rojstni dan še veliko zdravih in srečnih let prijatelji kegljači in čvirkarji iz Novega mesta.

KINO

Črnomelj: 28. in 30. julija: nemški film »Jazz, ljubezen in ples«, 1. in 2. avgusta: ameriški barvni film »Beni Goodman«.

Kostanjevica: 30. julija: ameriški barvni film »Jahali so na Zahod«.

Metlika: 29. in 30. julija: italijanski barvni film »Benetke, mesečina in ti«, 2. avgusta: mehiški film »Glasba ponoči«.

Mokronog: 29. in 30. julija: jugoslovanski film »Vojna«, 2. avgusta: amer. film »Detektivska zgodba«.

Novo mesto »Krka«: od 28. do 31. julija: italijansko-francosko-nemški film »Skandal na plaži«.

Semič: 30. julija: ruski barvni film »Don Kihot«.

Trebnje: 29. in 30. julija: ameriški barvni film »Izgubljeni avtobus«. Predstava v soboto ob 20 in v nedeljo ob 14, 16 in 18.30, 2. avgusta: francoski film »Zakon je zakon«. Predstava v sredo ob 20.

OBVESTILA

OPOZORILO

Opozarjam prebivalce Suhe krajine do Muljave, da naj ne plačujejo dimnikarskih uslug pomočniku Marijanu Vrečku, ki šušmari. **Angela Cajnko,** dimnikarstvo, Dvor pri Žužemberku.

Obvestilo Geodetskega zavoda

Geodetski zavod, Ljubljana, Saranovičeva 12, izvršuje vse meritve, ki so v zvezi z ureditvijo katastra zemljišč in zemljiške knjige, to je:

delitve parcel,
izmera novih stavb, cest in potokov,
meritve, potrebne zaradi razlastitve zemljišč.

Naročila pošljite na naslov: Geodetski zavod, Ljubljana, Saranovičeva 12, tel. 33-258, 30-448.

MALI OGLASI

GELÉE ROYALE — matični mleček, garantirano znanstveno stabiliziran, proizvod Zavoda za čebelarstvo, dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

PRODAM novo trideino okno, pripravljeno za rolete (168×154), in pomivalno dvodelno korito, obito z aluminijasto pločevino. Naslov v upravi lista (844-61).

HIŠO, tri minute od avtobusne postaje takoj vseljivo proda Verščaj, Ratež 16, p. Brusnice pri Novem mestu.

PRIMO III NSU, prevoženih 6500 kilometrov, ugodno prodam. — Ogled v soboto in nedeljo pri Robiču, Smihel 37.

MLINARJI, POZOR! Prodam kompletno mlinsko opremo. — Stane Rozman, Novo mesto, Partizanska 23, Trpinčev mlin.

VZIDLJIV ŠTEDILNIK, rabljen, poceni prodam. Naslov v upravi lista (836-61).

STRESNO OPEKO, rabljeno, prodam. Naslov v upr. lista (835-61).

STANOVANJSKO HIŠO, 700 kv. m (tri sobe, kuhinja, veranda, zgoraj dve sobi, balkon ,klet) prodam na Dolenjskem, 15 minut od postaje v bližini industrije. Primerno za obrtnika. Ponudbe pod »Ugodno« 841-61.

ŽELEZOBETONSKA OKNA, betonske cevi, kabelske bloke ima na zalogi Anton Cihlar, Ljubljana, Titova 252 (tel. 073).

USLUŽBENKA — tekstilni tehnik — išče v Novem mestu neopremljeno sobo. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Tehnik« 842-61.

NALIVNO PERO, boljše, je bilo najdeno na poti od Leskovca do Videm-Krškega. Lastnik ga dobi pri P. Z., Leskovec 1.

IZGUBIL sem 19. julija dežni plašč in volneno jopo od Bršlina do Žabje vasi. Poštenega najditelja prosim, naj oboje proti nagradi vrne v upravo Dol. lista ali Antonu Vidmarju, Sela pri Ratežu.

FIAT 600, odličen, proda Božo Hofbauer, Trebnje na Dolenjskem.

GOSPODINJSKO POMOČNICO, čisto, pridno in pošteno, ki ima veselje do otrok, sprejmem. Naslov v upravi lista (840-61). Informacije popoldne na domu.

PRODAM 5-tonski gumi voz, dobro ohranjen. Cena 140.000 din. Tone Mušič, Bistrica 4 pri Crnomlju.

MIZARSKO PODJETJE LIPA v Prekopi pri Kostanjevici sprejme računovodjo s petletno prakso in administratorko. Samsko stanovanje priskrbljeno.

GOSPODINJSKO POMOČNICO k tričlarski družini iščem. Nastop službe po možnosti takoj. Pogoji ugodni. — Novo mesto, Ragovska 18.

KOMPLETNO kuhinjsko pohištvo, kopalno kad in umivalnik, vse v najboljšem stanju, prodam. Naslov v upravi lista (723-61).

MELBROSIN — preparat cvetnega prahu in matičnega mlečka (Gelée Royale), garantirano znanstveno stabiliziran, proizvod Melbrocoop (Zavod za čebelarstvo, Kalnik), dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

Od 17. do 24. julija je bilo rojenih 18 dečkov in 16 deklic.

Umrla sta: Miroslav Barle, student iz Roj, star 30 let, in Anton Lipar, delavec iz Ptuja, star 36 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marta Umek s Polja — dečka, Alojzija Cvelbar iz Grmovelj — dečka, Marija Nemanič iz Metlike — dečka, Martina Počervina iz Birčne vasi — dečka, Marija Zupevc iz Boršta — deklico, Pavla Lekše iz Povišja — deklico, Julka Drganc iz Gor. Straže — dečka, Terezija Furdi iz Starega loga — dečka, Jelka Golobič iz Gotne vasi — deklico, Marija Vovko z Rateža — deklico, Nada Papež s Kamne gore — dečka, Stefanija Ziberna iz Smolenje vasi — deklico, Ana Knez iz Videm-Krškega — deklico, Hedvika Kovač iz Videm-Krškega — deklico, Jožefa Anžlovar iz Male Bučne vasi — dečka, Marija Bukovec iz Vel. Podljubna — dečka, Pavlina Hribar iz Krmelja — dečka, Jožefa Mužar iz Rosalnic — dečka in Martina Gričar iz Rumanje vasi — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici rodile: Ivanka Vogrinc iz Cundrovca — dečka, Ljudmila Crtalič iz Studenca — deklico, Marija Kerin iz Leskovca — deklico, Marija Drstvenšek iz Sevnice — dečka, Vera Bogovič iz Gornje Pohance — deklico, Olga Martini iz Brezovice — dečka, Angela Jager iz Orehovega — dečka, Ružica Kardej z Okljukove gore — dečka, Marija Černelič iz Zdol — dečka, Rozalija Zupan iz Kremene — dečka, Marija Urek iz Jereslavc — dečka, Jožica Gerjevič iz Brezine — dečka, Neža Rožman iz Cundrovca — deklico, Fanika Račečič iz Skopic — deklico, Slavka Valenčak iz Brezine — dečka, Ljudmila Gramc iz Loč — dečka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Ivan Jazbinšek,** kmet iz Brezine, si je pri padcu z voza poškodoval glavo in levo nogo. **Martin Glas,** rudar iz Dol. Leskovca, si je pri delu v rudniku Senovo poškodoval desno roko. **Jože Ferlan,** kmet iz Vrhov, si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. **Franc Petrišič,** delavec iz Srebrnika, si je na cirkularju poškodoval desno roko.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 29. JULIJA

5.00—6.00 Dobro jutro! (Pisan glasbeni spored) — 5.10—5.30 Nekaj domačih — 8.05 Naši glasbeni uspehi v preteklem šolskem letu — 8.30 Pionirski tednik — 8.50 Klavir v ritmu — 9.00 Od tu in tam — 10.15 S sprejemnikom na dopust — 12.00 Pojo Fantje na vasi — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Od Splita do Dubrovnika — 12.40 Pevci Frankie Laine, Dalida in Bruno Rosetani — 13.30 Nekaj razpoloženjske glasbe — 14.00 Za razvedrilo in oddih — 14.30 Prireditve dneva — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Suita kajkavskih pesmi — 16.00 Humoreska — 16.20 Ritmi Latinske Amerike — 16.40 Moški zbor iz Celja — 17.00 Lokalni dnevnik — 17.15 Orgle in orglice — 17.30 Po kinu se dobimo — 18.00 Trije odlomki iz Hoffmannovih pripovedk — 18.20 Vrtimo ploščo za ploščo — 18.45 Okno v svet — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Začnimo sobotni večer z domačimi melodijami — 20.20 Radijska komedija — 21.20 Melodije za prijeten konec tedna — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Plesna glasba — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

NEDELJA, 30. JULIJA

6.00—6.30 Jutranji pozdrav — 6.40 V vedrem ritmu — 7.15 Koračnice igra Pihalni orkester JLA — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Godalni orkestri in naši pevci zabavne glasbe — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Iz albuma skladb za otroke — 8.55 Medigra na kitaro. — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 9.46 Pesem — 10.00 Se pomnite, tovariši ... — 10.30 Nove in stare skladbice Boruta Lesjaka — 10.50 Nedeljska matineja — 11.40 Mitja Kreft: Legenda in resnica — 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 13.50 Lepe melodije z orkestrom Mantovani — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 16.00 Igramo za vas — 17.00 Sportno popoldne — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Zabavni zvoki za vse — 21.00 Sportna poročila — 21.10 Simfonija v E-molu — 22.15 Plesna glasba — 23.05 Iz operne zakladnice Georga Friedricha Haendla.

Novomeška kronika

ksovi izdelki gredo v No- ti dobro v promet. Že pr- v pos nalnici na Cesti ta Staneta v dobrih dveh dali 34 kosov različnega kega blaga. Ljudje so ipovali suknjiče, ženska a in kompletne obleke, ejo pa še po drugih izto bo novomeška poslovlje nakupovalcev upoštehodnjih dneh in nabaželijo. Skratka: blaga je dje pa izbirajo in kupu-

gusta bo vseljiv četrti 24- ki blok na Znančevih prav je grajen popolno- kot ostali trije, je vide- ker je zunanja rumena go prijetnejša očem kot a ostalih treh blokov. m tamkajšnjega naselja tišine in miru, saj se kni stanovalci tudi število no povečalo.

je Obrtnik v Novem me- zadnjem času postreže ijo po meri. Iz skoraj ih konfekcijskih oblek primerno, čez štiri ure popolnoma izdelano govina na Glavnem tr- vas tako postrežejo, je odprta dopoldne in popoldne. Cena obleki iz najboljšega kamgarna je 24 do 25 tisoč dinarjev.

■ **Ponedeljski živilski trg je bil** kot običajno zadnje čase prav dobro založen. Vse stojnice so bile zasedene, nekatere ženske pa so imele košare kar na tleh. Dobiti je bilo jajca po 22 din, kumare po 60 din, paradižnike po 80 din, zelje po 30 din, jabolka po 45 din, hruške po 50—70 din, borovnice po 70 din, ringlo po 50 din, slive po 80 din, krompir po 25 din, marelice po 100 din, fižol po 120 din, solato po 120 din, čebulo po 110 din, peso po 50 din, ohrovt po 30 din in koren po 50 din. Naprodaj je bil tudi nekaj voz drv, vendar niso šla v promet, ker so bila mokra in draga.

■ **Gibanje prebivalstva:** rodile so **Ivanka Govednik** iz Partizanske 14 — dečka in **Amalija Kranjc** iz Kristanove 2 — deklico. Poročili so se: **Franc Kolenc,** invalid iz Bučne vasi, in **Jožefa Staniša,** delavka iz Novega stadiona. **Emilijan Korče,** elektromonter z Glavnega trga 1, in **Marija Praznik,** delavka iz Škrabčeve 2. Umrl je **Anton Kušljan,** kmet s Partizanske 17, star 77 let.

Spremembe v novomeških srednjih šolah

so skrb D Ska srednja šola bo e v letošnjenovim šolskim letom mo kot pripr enjski pouk. V prvih ka. Se posebkih (pr. stopnji) se bo- o vse organizirali predvsem admini- raju redne tehnične predmete, v l bodo v tedi dveh letnikih (drugi aj zbirajo gra predmete ekonom- o občni zbo. Zaradi nove oblike m na naj p srednje šole odpade rb za mladi administrativni šoli, družbenih ovem šolskem letu ne družbe. Obči sovala v prvi letnik. L naj v tedrosveto bo do začetka poseben posveta se ovoučil možki se ukva v drugi stopnji ekoladine. M. TRATAR

Učiteljišče bo tudi postopno ukinjeno. Že letos niso več vpisovali v prvi letnik. Kot nadomestilo za učiteljišče pa bo **pri gimnaziji** poseben **oddelek** (35 dijakov) **pedagoške smeri.**

Šola za bolničarje bo z 31. avgustom letos ukinjena, ker ni potrebe po njenem kadru.

Internati ekonomske srednje šole, administrativne šole, vajenske šole in internat za otroke padlih borcev ter žrtev fašističnega terorja se bodo z 31 avgustom združili v **Internat strokovnih šol v Novem mestu.**

Otvoritev muzejske zbirke v Kostanjevici

Preteklo nedeljo je bila v Kostanjevici na Krki majhna slovesnost, na kateri so odprli lokalno muzejsko zbirko. Predmeti so za zdaj razstavljeni v šolskem poslopju. Zbiranje gradiva je trajalo več let. Marsikaj je spravljenega, ker zaradi pomanjkanja prostorov in vitrin ni bilo mogoče vsega razstaviti. Zbranega je posebno veliko dokumentarnega gradiva. Med razstavljenimi predmeti je seveda mnogo izposojenega, kar so Kostanjevičani nalašč za to priložnost posodili ter tako dopolnili zbrano gradivo. Lokalna zbirka se bo dopolnjevala in za zdaj niti ni nujno, da bi se predmeti preveč kopičili. Važno je, da so stvari na razpolago in da se ob priložnosti lahko vsakomur pokažejo. Med temeljnimi eksponati so predmeti nekdanje mestne skupnosti, kakor sodniško žezlo, železni pečatnik in listine raznih cesarjev, ki so Kostanjevici potrjevali mestne pravice. Posebno mesto je posvečeno pesniku **Cvelbarju,** slikarju **Gorjupu,** dr. **Oražnu** in dr. **Ivaniševiču.** Lepo dopolnitev predstavljajo posnetki Franceta Rabuseja, ki je s svojo kamero skozi dolga desetletja posnel marsikatero podobo Kostanjevice.

Bevčeve mame iz Vavte vasi ni več

Pred tremi tedni smo se za vedno poslovili od priljubljene in znane **Terezije Kulovec,** po domače

Bevčeve mame iz Vavte vasi. Rodila se je kot hči malega kmeta. Mladost je preživela v večji družini skromno, a je bila zadovoljna. Njeni bratje in sestre so odšli v Ameriko, ona pa je ostala doma, se poročila in sta z možem živela skupaj 52 let. V zakonu se jima je rodilo osem otrok. Kljub temu, da so bili časi nenaklonjeni in je bilo težko preživljati osem otrok, ni klonila. Delala je noč in dan in ponosno zrla v prihodnost. Svojim otrokom je že v rani mladosti vcepila ljubezen do domovine in poštenega življenja. Trdo življenje je iz nje oblikovalo lik slovenske matere — partizanske mamice. Ko ji je le pretrdo življenje zrahljalo zdravje in se je še vsa slabotna vrnila iz bolnišnice, je okupator že zasedel našo deželo. S ponosom je gledala sinove, ki so odhajali v partizane. Za vsakim je potočila bodrilno solzo in želela: »Pojdi in zdrav se vrni!« Želja se ji je uresničila. Vseh pet sinov se je vrnilo iz partizanov. Bevčeva mama je bila tudi mati partizanom. Borcem je nudila, kar je imela. Često je dala zadnjo skorjo kruha. Zato se je priljubila vsem, ki so prišli v njeno hišo.

Vedno manj je partizanskih mater. Vsi, ki smo poznali njihovo dobroto in ljubezen, jih bomo ohranili v trajnem spominu!

V BREŽICAH SPET FILMSKE

Zaradi gradnje Prosvetnega doma v Brežicah so začasno odpadle filmske predstave. Vzrok za to je bil nesporazum med Kino-podjetjem in domom JLA, ki ima odgovarjajočo dvorano. Od nedelje dalje pa so spet redne predstave v domu JLA. Menimo, da je bil sporazum nujen, saj tako velik kraj, kot so Brežice, ne more biti brez kulturnih prireditev. Stevilni obiskovalci kina upravičeno upajo, da se cene vstopnic ne bodo podražile. Čeprav je res, da so na sporedu največ premierni filmi, bi vendarle morali skrbeti, da bi bila cena vstopnic ustaljena. sek

LOKA: zahvaljujemo se Rdečemu križu za pomoč!

V Loki pri Zidanem mostu so že svoj čas zgradili večji vodovod za naselje Račica. Po priključitvi sevniške občine k novomeškemu okraju so lani gradili vodovod tudi na Čelovniku, ki leži na hribu, in ga kmalu dogradili. V načrtu je tudi gradnja vodovoda v hribovskem naselju Radež.

Dejavnost RK je v loškem okolišu zelo razgibana. Članov RK je 250. Lani je uspela krvodajalska akcija. Letos je RK iz Loke zaprosil za pomoč pri gradnji vodovoda okrajni odbor RK v Novem mestu in dobil v ta namen 50.000 dinarjev. V imenu članov RK se za pomoč okrajnega odbora RK najlepše zahvaljujemo!

Naj še omenimo, da se je letos članarina RK zvišala od 60 na 120 dinarjev. Upamo, da ne bo negodovanja, ko jo bo treba tam, kjer so jo plačali po starem za vse leto, pobrati še za drugo polletje. Delo RK je vidno, zato ga upošteva tudi naša socialna ureditev.

To in ono z Velikega Trna

☐ **Z gradnjo stavbe,** v kateri bi imeli prosvetni delavci stanovanja, družbene organizacije klubski prostor in ostali prebivalci dvorano za kulturno-prosvetno dejavnost, se ne sme več odlagati. Pričetek gradnje je bil sicer predviden v juliju, vendar še ne kaže, da bi z delom pričeli. Ljudje so že prispevali okoli 25 kubičnih metrov lesa in so pripravljeni s prostovoljnim delom sodelovati pri zemeljskih delih in odvozu zemlje.

☐ **Avtobusna zveza s Krškim** bi bila nujna. Iz tega kraja hodi vsak dan na delo preko 30 delavcev in tudi v uradnih dneh imajo ljudje v Krškem veliko opravka. Transportno podjetje Krško naj bi upoštevalo potrebe tudi tega kraja.

☐ **Podjetje »Meso« iz Krškega,** ki je uvedlo prodajo mesa v tem kraju, je prebivalcem napravilo veliko uslugo. Ljudje so hvaležnost izrazili podjetju na zadnjem zboru volivcev.

☐ **Prodaja kruha se je dobro obnesla,** zadnjič pa so jo ukinili. Ljudje upravičeno sprašujejo, zakaj?

☐ **Poravnalni svet,** ki ga vodi Jože Pirc, je lani obravnaval 77 primerov, od tega se jih samo 15 ni moglo sporazumeti. Do 31. maja letos je bilo 27 obravnav, od tega 15 poravnav. Največ sporov nastane zaradi zemlje in preužitkarstva.

☐ **Predsednik krajevnega odbora Albin Debevc** je povedal, da so ljudje hvaležni občinskemu ljudskemu odboru zaradi velike pozornosti pri nadaljnjem razvoju kraja. Volivci so na zadnjem zboru sklenili sodelovati s prostovoljnimi deli povsod, kjer bo to potrebno. D. K.

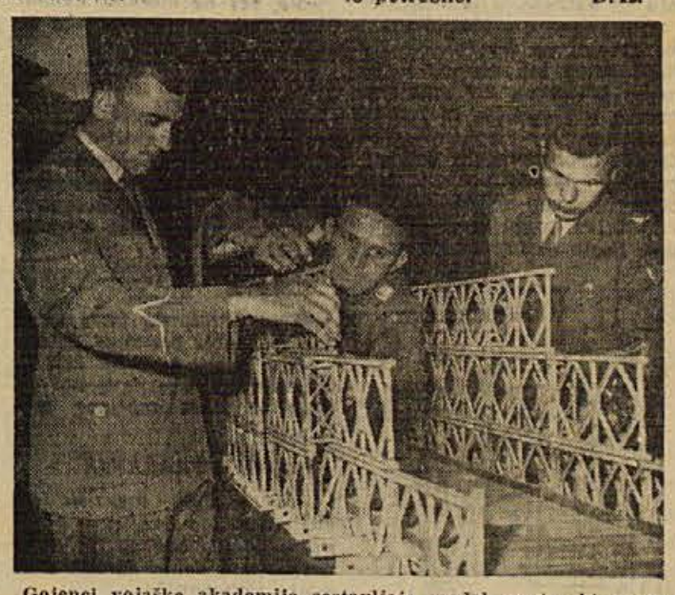

Gojenci vojaške akademije sestavljajo model mostu, ki so ga sami izdelali. Letos so zelo ugodni pogoji za sprejem v razne vojaške šole in akademije. Vse potrebne podatke dobite na najbližjem vojnem odseku oz. pri referentu za narodno obrambo na domačem občinskem ljudskem odboru!

89. Tisti štirje, ki so preplezali ograjo, so jo udrli naravnost proti kočí. Naši so streljali v naglici in slabo merili. Naš položaj se je docela spremenil. Trenutek poprej smo še streljali izza varnih sten; zdaj pa so sovražniki vdrli v kočo. Koča je bila polna dima in to je bila sreča za nas. Kapitan je poveljeval: »Sablje v roke in vrzite se nanje!« Tudi jaz sem pograbil sabljo in planil skozi vrata. Ravno pred menoj je zdravnik podil svojega napadalca po griču navzdol in videl sem, kako ga je lopnil s sabljo, da je ta padel po tleh in pomolil vse štiri od sebe.

90. Preganjali smo roparje okoli hiše, toda tedaj sem opazil, kako plezajo novi uporniki čez ograjo. Eden je imel na glavi rdečo ruto in v zobeh je držal sabljo. Tedaj sem se prekopicnil po hribu navzdol in ko sem se spet skobacal na noge, je bil boj že končan. Pet roparjev je padlo. Na naši strani je padel Yoyce, Hunter in kapitan sta bila ranjena. Sedaj smo računali, da je ostalo še devet roparjev in na naši strani smo ostali še zdravnik, Trelawney, Gray, jaz in ranjeni kapitan. Hunter se ni več zavedel, umrl nam je ponoči.

91. Roparji se niso več vrnili. Po kosilu sta sedela doktor in mr. Trelawney nekaj časa pri kapitanovem ležišču in vsi trije so se živahno posvetovali. Ko so se dogovorili, je zdravnik vzel klobuk, pištole in si opasal sabljo. V žep si je vtaknil zemljevid in oborožen s puško je zlezel na severni strani čez ograjo ter jo urno mahnil v gozd. Ko je Gray to videl, je bil prepričan, da je zdravnik znorel. Jaz tega nisem mislil. Vedel sem, da ima zdravnik svoj načrt in da gre zdajle iskat Ben Gunna.

92. V hiši me je dušilo. Povsod okrog mene je bilo polno krvi in kamor sem pogledal, so ležala trupla. Ves prostor me je navdajal s studom in tudi strah me je bilo. Čistil sem in pospravljal kočo. Ko sem prišel v bližino vreče s kruhom in sem videl, da me nihče ne opazuje, sem res napravil prvi korak za svoj pobeg. Natlačil sem si oba žepa suknje s prepečencem. Moj načrt je bil, da poiščem belo skalo in se prepričam, ali ima res Ben Gunn tam svoj čoln. Ko me ni nihče videl, sem kot veverica preplezal ograjo in planil v goščavo.

ポスドラオ ドリンスキー

Čuden naslov, boste rekli! Gotovo je kaj zapletenega, kaj nenavadnega, kaj učenega, skratka: hieroglifi, porečete!

No, stvar je dosti bolj preprosta. V naslovu je čisto navaden, toda za nas topel in prisrčen pozdrav japonskega akademskega kiparja EISAKU TANAKA, ki je v svoji domači pisavi napisal: POZDRAV DOLENJSKI!

Slovenski stavek, ki pa ga je zapisal v svoji pisavi zato, da bi bralci Dolenjskega lista videli vsaj utrip njegove domovine.

Tanaka je najmlajši udeleženec mednarodnega kiparskega srečanja v Kostanjevici in Portorožu, saj je dopolnil šele sedemindvajset let. Če ga boste obiskali in videli, boste rekli, da je mlajši. Več kot dvajset let mu nihče ne prisodi. Je tipičen Japonec ter velja doma za enega najbolj nadarjenih kiparjev. Tako sporoča naša ambasada in to razodevajo tudi fotografije njegovih del. Še več: njegovo dosedanje ustvarjanje v Kostanjevici izpričuje povezanost s tradicijo njegove domovine, nakazuje bogato orientalsko ornamentiko, ki pa jo Tanaka poenostavlja in ji daje sodoben izraz. Enajstih hrastov se je lotil. Odlikuje ga izvrstna delovna metoda. Dela nepretrgoma in kadar ne kleše, vzame v roko skicirko ter nabira motive iz naših

田中栄作
Eisaku Tanaka

Eisaku Tanaka se podpiše takole: zgoraj po japonsko, spodaj: po »naše«

krajev. To ponese v svojo domovino.

Po postavi je visok in ne brez ponosa. Takole je poudaril svojo visoko raščenost: »Veste, Japonci so majhni, jaz sem pa visok!«

Eisaku Tanaka se je rodil leta 1933 v Gunna Takasakiju. Akademske študije je končal v Tokiu, kjer zdaj stalno živi. Je član Zveze Japonskih umetnikov in pripada skupini KODO. S to skupino je tudi razstavljal, na trgu v Nigati pa ima dva metra visoko skulpturo v bronu.

Tanaka je v svojem bistvu silno skromen in preprost. Dela z entuziazmom in je do zadnjega vlakna predan umetnosti. Kot umetnik je tri mesece neprekinjeno ustvarjal, da je zaslužil denar za vožnjo iz Tokia, saj stane ta vožnja milijon v našem denarju. To priča, da pripisuje takim mednarodnim srečanjem, kot je simpozij, izredno velik pomen.

S Tanako se pravzaprav težko pogovarjamo. Tu in tam se mu zablisne kaka angleška beseda, drugače govori samo japonsko. Zato imamo v rokah slovarje in priročnike najrazličnejših založb. Tanaka si pomaga tudi na ta način, da riše in tako izpoveduje svoje misli. Sicer pa govori zelo malo, kar smo opazili tudi, ko se je srečal z Japonci.

»Najbolj srečen sem, kadar delam!« nam je povedal.

»Kadar delam, se zredim, če sem brez dela, hujšam!«

Udeleženci simpozija mu ugajajo, ker tako vztrajno delajo, je rekel. »Zanima me zgodovina Jugoslavije in še posebej njena umetnostna preteklost. Vaše freske me posebej privlačijo in ne zaman, saj so me one v Hrastovljah popolnoma prevzele. Zanimajo me vaše cerkve, kapele in gradovi!«

Res, njegova skicirka je polna teh motivov.

»Poznam velika mesta — je nadaljeval — Hongkong, Istanbul, Rim, Milano, obiskal sem azijske in evropske prestolnice, vendar mi je Kostanjevica s svojimi ljudmi in pokrajino bolj pri srcu. Ono so velika mesta, z velikimi galerijami in spomeniki, s posebnim tempom življenja, toda meni je ljubši tak kraj tišine!«

Pozno v noč smo sedeli v naši knjižnici. Pogovarjali smo se in razmišljali, kaj bi napisali za intervju s Tanako. Poleg slovenskega kiparja Černeta so sedeli indijski kipar Sankho, makedonski umetnik Boškov in drugi. Pogovor je tekel v štirih jezikih.

Razmišljali smo o najrazličnejših rečeh.

»Rad bi slišal glas svoje žene!« je rekel indijski kipar Sankho. »Telefoniral ji bom, toda prej bom moral poslati telegram, da me bo čakala, kajti v moji domovini bo takrat, ko bom klical, globoka noč...«

Medtem pa je Tanaka s pomočjo slovarjev napisal na listek, ki je bil pred njim:

»Ne znam govoriti, toda tole bi rad povedal: Kostanjeviški prebivalci so dobri ljudje!«

Hvala, Tanaka, za vaše besede! Iskreno vam želimo, da ponesete to svoje prepričanje neskaljeno, ko vas bo letalo poneslo preko madridskega Prada, Rima, Carigrada, Hongkonga v Tokio, osrednje mesto vaše domovine, domovino prelepega metuljčka Butterfly...

LADO SMREKAR

Eisaku Tanaka (Japonska): KOSTANJEVIŠKI GRAD 1961

Medved v gosteh pri lovcu

V Suhi krajini je iz leta v leto več medvedjih družin. Kosmatinci si že privoščijo bivališče v neposredni bližini Žužemberka. Tudi lovcem nagajajo. Nič novega ni, če povedo otroci iz Bližnjega Gradenca, da na poti v šolo ali domov vidijo medvedko z mladiči. Kmet — lovec Janko Zaje iz Žužemberka je šel pred kratkim gledat, kdo mu dela škodo v detelji, pa je zagledal v njej kosmatinca...

Medved je obiskal tudi znanega sadjarja in lovca Antona Blatnika iz Zafare. Živali se je zahotelo sladkih češenj, pa hajd na drevo! Ko je medved polomil eno drevo, je šel na drugo. To lovca vznemirja, saj pravi: »Le kaj bi bilo, če bi ga našel na drevesu in ga v temi ne bi spoznal?!«

Milan Senica

52 klasov iz enega zrna!

Martin Hrovat iz Konca 10 pri Stopičah je pred 14 dnevi doživel nevsakdanjo »žetev«: sredi detelje je na njivi, kjer je lani rasla pšenica »italijanka«, naletel na 52 žitnih bilk, visokih 1,20 metra, na vsaki pa je bil dozorel klas pšenice. Ko je deteljo obkosil, je presenečen obstal: vse bilke so bile pri zemlji tako strnjene in goste, kakor da rastejo iz enega samega zrna. S koso je izkopal snop klasja iz zemlje in presenečen ugotovil, da je **vseh 52 bilk zares pognalo iz enega samega zrna!** Po vasi je sosedom pokazal bogato klasje in nihče mu ni verjel zgolj na besede; šele ko so se ljudje prepričali, da rastejo vse bilke zares iz enega samega zrna, so Hrovatu verjeli, a še vedno zmajevali z glavo nad čudno igro narave.

URAVNOVEŠENOST

»Moja žena je najbolj uravnovešeno bitje, ki si ga moreš predstavljati,« je rekel mož po sedmih letih zakona.

»Srečni človek!« je odgovoril prijatelj.

»Ne bi rekel,« je oni skomignil. »Vsaj šest let je iz dneva v dan enako slabe volje.«

Injekcija je pomagala medvedku

Pred dnevi smo imeli v Črnomlju nenavadnega bolnika — medvedka. Na kmetijskem obratu v Lokvah, ki je od Črnomlja oddaljen kaka 2 km, so delavci v gozdu zaslišali čudne glasove, podobne otroškemu joku. Bili so prepričani, da se je v gozdu izgubil otrok. Ko so prišli do mesta, od koder je prihajal glas, so se začudili, ker so namesto otroka našli medvedka. Lovca Božo Burazer in Tone Fabjan sta ugotovila, da je medvedka kača pičila v nogo. Žival se je rada dala ujeti. Dr. Dereani je medvedku dal injekcijo proti kačjemu piku, za žival pa je poslej skrbel lovec Prelok. Sprva ji je teknil le med in morda še mleko. Zdaj je kosmatinček zaprt v leseni kolibici.

Seveda se je žival kmalu naveličala dolgočasja, minila jo je pohlevnost in je zdaj pravi razgrajač. Kmalu bi prevrnila kolibico.

Črnomaljski lovci menijo, da so se medvedi v zadnjih letih preveč razmnožili in jih bodo morali začeti iztrebljati. Škoda, ki jo te zveri napravijo v kmetijstvu, je le prevelika. Malega medvedka bodo najbrž poslali v inozemstvo — za lepe denarce.

Jože Skof

Še 230.000 žrtev prvih atomskih bomb

Mednarodna komisija strokovnjakov je objavila najnovejšo statistiko o posledicah atomskega bombardiranja Hirošime in Nagasakija pred 16 leti. Ob samem bombardiranju ali kasneje za posledicami radiacij je umrlo 180.000 ljudi. Še zmeraj pa živi okrog 230 tisoč žrtev teh eksplozij. Te osebe v večjem ali manjšem obsegu (od opeklin in raznih krvavitev do levkemije in drugih neozdravljivih bolezni) bolehajo zaradi posledic radijskega sevanja. Tako je število žrtev prvih dveh atomskih bomb okrog 400.000.

— Vzemite, pa še malo potrpite...

OKROGLE

KOMPLIMENT

»Ali mi morda lahko zmenjate bankovec za pet tisoč?«

»Ne, res ne morem. Vendar hvala lepa, ker imate tako visoko mnenje o meni.«

DRUGA PLAT LJUBEZNI

»Ti, kaj je mogoče, da si to ženo vzel iz ljubezni?« vpraša prijatelj svojega mršavega znanca, katerega žena je vsaj štirikrat težja od njega.

»Saj je nisem vzel — vzela me je!«

TEŽAVE

»Sem slišal, da imaš avto. Kje pa dobiš rezervne dele?«

»O, z njimi je velik križ — nikjer ne morem najti novega nosu in malo rabljene lakti...«

TEŽKO VPRAŠANJE

»Kaj mislite, tovariši: ali naj priredimo banket v počastitev našega novega bloka ali naj za tisti denar zgradimo še dvoje stanovanj?«

Vsak četrtek v vsaki hiši: DOLENJSKI LIST!

Za »tople poletne dni« (narekovaji veljajo letošnjemu poletju!!) nova oblika kasak-bluze: zanimiv je ovalni izrez okrog vratu in pokončni pas z gumbi, pod katerimi se bluza zapenja.

Angel bi bil rad doumel, zakaj hoče sodnik tvegati, da bo ubit. Vsekakor ne zgolj zaradi teh dvajset tisoč dolarjev. Res je to čedna vsota, vendar ne tolikšna, da bi razsoden človek zaradi nje tvegal smrt. Torej je le en vzrok: tisto, kar piše na listku, mora biti tako pomenljivo, da bi sodnik Dolldy raje tvegal življenje, kot pustil, da Angel prebere.

Angel je videl, kako se Doldy pripravlja na skok... Kaj more on proti tej sodnikovi norosti... Doldy bo pač umrl.

OSMO POGLAVJE

Vse to je trajalo komaj nekaj trenutkov. Angela je preblisnila misel, da je v hiši gotovo nekaj služabnikov. Slišali bodo strel, zato bo moral hitro pobrati iz koša zmečkan listek in pobegniti.

Zdajci pa je zazvonil telefon in pretrgal tišino.

Dolldy se je zdrznil. Zleknil se je v naslanjač in sopel od napora, na čelu pa so mu zasijale potne kaplje.

Na sodnikovi pisalni mizi je stal telefon, drugi pa na mizici zraven, pol metra od sodnika. Gotovo je bil povezan s tovim.

Angel je stegnil roko in vzel slušalko aparata z mizice. Hkrati je malo dvignil revolver in rekel sodniku:

»Odgovorite. Morda vas kdo vabi na večerjo.«

Sodnik je bil brez moči, da bi se uprl. Kot v sanjah je dvignil slušalko:

»Halo, tukaj sodnik Dolldy.«

»Tukaj Rake!« je odgovoril ženski glas. Angel, ki je poslušal na drugem aparatu, je vzdrhtel. Glas je bil tako jasen in muzikalen, da je Angel nehote pritisnil slušalko močneje na uho.

»‚Nevidni gospodar' ukazuje, da ostanete nocoj doma,« je nadaljeval ta čudoviti ženski glas. »Lahko se zgodi, da vas bo potreboval.«

Dolldyjev pogled je bil poln čudnega strahu. Ozrl se je v Angela, kakor da ga vprašuje, kaj naj odgovori.

»Bom... bom doma!« je slednjič le zjecljal.

In zveza je bila pretrgana.

Angel je odložil slušalko in pozorno gledal Dolldyja, ki je z na pol odprtimi usti in kalnimi očmi strmel v prazno.

»Zelo zanimivo!« je rekel Angel.

»Klicala je... neka sorodnica...« je zamrmral sodnik.

»Zelo zanimivo,« je ponovil Angel. »Mora biti silno lepa, ko ima tako božanski glas. Toda, dragi prijatelj Dolldy, po vaših volovsko izbuljenih očeh vidim, da mi skrivate resnico...«

»Doklej bo trajala ta bedasta šala?« je besno vprašal sodnik.

»Hm, dokler se ne bom naveličal,« je odgovoril Angel. »Čujte, kdo pa je ta vrli gospod, ki mu pravijo ‚nevidni gospodar'?«

»Tega vam ne povem!« je odločno odgovoril sodnik.

»Tem slabše za vas.«

»Pojdite k hudiču!«

»Saj ravno k njemu vas bom sedaj poslal.«

Angel je vstal, obšel mizo in se ustavil pred Dolldyjem:

»Kaže, da se ne zavedate resnosti položaja, stari lopov. Prejle sem se šalil, ker se mi je vaša zadeva zdela smešna... Zdaj postaja stvar resna. Kdo sem, veste. Povedati morate vse, kar vam je znano, če ne... Če ne vas bom poslal tja, kamor sem danes poslal Drakeja,« je rekel Angel s pretečim glasom in naslonil cev revolverja sodniku na srce.

Dolldyjeve ustnice so se spačile od strahu.

»In nikar ne lažite!« je dodal Angel.

Sodnik se je ugriznil v izsušeno ustnico. Bil je sodnik že dvajset let in je lahko spoznal človeka, ki je pripravljen na vse, od tistega, ki zgolj straši.

Toda v trenutku, ko je hotel spregovoriti, je v hodniku pred njegovo sobo odjeknil korak.

DEVETO POGLAVJE

Angel je pozorno prisluhnil. To so bili enakomerni koraki, verjetno je prihajal služabnik. Sodnik je dvignil glavo in v očeh se mu je ukresalo upanje. Toda Angel je še zmeraj tiščal revolver v njegove prsi.

Nekdo je rahlo potrkal. Sodnik je pogledal Angela in ta mu je pošepetal:

»Vprašajte, kaj želi.«

»Kaj je?« je vprašal sodnik.

»Spodaj je inšpektor Brayan, gospod Govoril bi rad z vami!« se je pred vrati oglasil služabnik.

»Naj pride gor!« je pošepetal Angel sodniku.

Dolldy ga je osuplo pogledal, potem pa veselo ponovil na glas.

»Naj pride k meni!«

Koraki v hodniku so se oddaljili. Angel je umaknil revolver s sodnikovih prsi, vzel z levo roko iz žepa cigareto, jo prižgal in rekel:

»Kot nalašč! Prav želel sem spoznati inšpektorja Brayana.«

Kadil je z očitnim zadovoljstvom. Počasi je stopil k naslanjaču v kotu sobe in ga obrnil tako, da je visoki naslon bil obrnjen k vratom. Ko se je vračal, je naglo brcnil v koš za papir, ga prevrnil, pobral zmečkan listek in ga vtaknil v žep še preden se je Dolldy utegnil zganiti.

»Ko bo vaš služabnik najavil Brayana, boste šli odpret vrata. Toda pazite...« mu je pokazal revolver.

Sodnik očividno ni razumel položaja. Vendar je upal, da bo inšpektorjev prihod stvar zaobrnil. Takrat bo nekako že vzel listek iz Angelovega žepa, Brayanu bo pa tudi uspelo premagati nevarnega pustolovca. Skrbelo ga je le to, da je Angel tako čudovito miren.

Zdaj se je Angel oglasil, kakor bi prebral sodnikove misli:

»Dolldy, inšpektor ne bo videl mojega revolverja. Vendar vi veste, da jaz imenitno streljam tudi skozi žep. V tem sem pravi mojster, še nikoli nisem zgrešil cilja. Torej, odpovejte se svojim bedastim zamislim, da se me boste z Brayanovo pomočjo otresli.«

Sodnik ga je s sovraštvom pogledal in rekel:

»Lepega dne vas bom poiskal...«

»Morda, če boste nocoj ostali živi,« mu je odgovoril Angel in slastno vdihnil dim cigarete.

Pred vrati so odjeknili koraki in služabnik je potrkal:

»Inšpektor Brayan, gospod sodnik!«

Angel je z glavo pokazal vrata. Dolldy je stopil k njim, vedoč, da mu je revolver uperjen v hrbet. Obrnil je ključ in odprl.

Na pragu je stal inšpektor Brayan.

»Zakaj se pa zaklepate, Dolldy?« je vprašal. »Vas je strah?«

Sodnik je zaprl vrata, ne da bi odgovoril.

»Jaz sem jih zaklenil!« se je oglasil Angel.

Inšpektor se je zdrznil in obrnil.

Angel je mirno sedel v naslanjaču. Desno roko je tiščal v žepu, v levici pa držal cigareto.

»Dolldy, bodite tako prijazni, pa spet zaklenite,« je rekel.

Sodnik je dve, tri sekunde pomišljal, nazadnje pa le obrnil ključ. Brayan je debelo pogledal zdaj Dolldyja zdaj človeka, ki je sedel v naslanjaču. Potisnil je klobuk na tilnik in se počehljal za ušesom.